

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Kvazi státy v současném mezinárodním systému –
případová studie**

Markéta Tupá

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce

**Kvazi státy v současném mezinárodním systému –
případová studie**

Markéta Tupá

Vedoucí práce:

PhDr. Linda Piknerová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé práce PhDr. Lindě Piknerové, Ph.D. za trpělivost a cenné rady při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	6
1 ÚVOD.....	7
2 MODERNÍ STÁT	12
2.1 ATRIBUTY MODERNÍHO STÁTU: OBYVATELSTVO.....	13
2.2 ATRIBUTY MODERNÍHO STÁTU: ÚZEMÍ.....	13
2.3 ATRIBUTY MODERNÍHO STÁTU: STÁTNÍ MOC	14
2.4 NABYTÍ VNĚJŠÍ SUVERENITY.....	16
2.5 FUNKCE A BEZPEČNOST STÁTU	17
3 NEMODERNÍ STÁT.....	19
3.1 OSLABOVÁNÍ STÁTNÍ MOCI	20
3.2 TERMINOLOGIE NEMODERNÍCH STÁTŮ	22
4 KVAZI STÁTY DLE TEORIE PÅLA KOLSTØ	24
4.1 ZNAKY A CHARAKTERISTIKA KVAZI STÁTŮ.....	24
4.2 PODMÍNKY PŘEŽITÍ KVAZI STÁTU	26
5 PŘÍPADOVÁ STUDIE: SEVEROKYPERSKÁ TURECKÁ REPUBLIKA.....	29
5.1 PŘÍČINY A CHARAKTER KYPERSKÉHO KONFLIKTU.....	30
5.2 APLIKACE ZNAKŮ KVAZI STÁTU DLE PÅLA KOLSTØ	37
5.2.1 <i>Kontrola nad nárokováným územím</i>	<i>37</i>
5.2.2 <i>Proklamace nezávislosti: Vojensko-politický sektor</i>	<i>42</i>
5.2.3 <i>Proklamace nezávislosti: Ekonomický sektor a sociální sektor</i>	<i>47</i>
6 ZÁVĚR	52
7 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	54
8 RESUMÉ.....	66
9 PŘÍLOHY.....	67

Seznam zkratek

EOKA = Ethniki Organosis Kypriou Agniston (Národní organizace kyperských bojovníků)

EU = Evropská unie

NATO = North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)

OSN= Organizace spojených národů

SKTR= Severokyperská turecká republika

TFSC = Turkish Federated State of Cyprus (Turecký federativní stát Kypr)

TMT= Turk Mukavemet Teskilati (Turecké hnutí odporu)

TRNC= Turkish Republic of Northern Cyprus (Severokyperská turecká republika)

UNFICYP = United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (Peacekeepingová mise na Kypru)

1 Úvod

Můžeme říci, že v současné době je nejdůležitějším aktérem mezinárodních vztahů stále ještě moderní suverénní stát. Přestože význam moderního státu jako takového může být zpochybňován vytvářením různých nadnárodních korporací a působením nestátních aktérů a to buď uvnitř jednoho státu či mezinárodně, čímž dochází k rozrušování suverénních států, zůstává tato entita bezkonkurenčně dominantní a nejdůležitější jednotkou uspořádání společnosti. Klíčovým procesem pro vznik moderního státu byla koncentrace moci do rukou panovníka. Díky tomuto procesu mohlo vzniknout jedno centrum moci, jedna autorita ovládající území a prosazující zde svou vůli. Přestože vývoj moderního státu byl dlouhodobou záležitostí, jako „bod zlomu“ se uvádí rok 1648. V Evropě v této době dochází ke vzniku moderních národních států. Tento koncept státnosti se v důsledku expanze evropské kultury dostal de facto do celého světa a převládá dodnes (Piknerová 2009: 260–261).

V současné době se ale pozornost stále více obrací k politickým jednotkám, které do konceptu moderního státu nezapadají. Souhrnně je můžeme označit jako státy nmoderní. Přestože se tyto útvary objevují na mezinárodním poli již delší dobu, události ze září 2001 způsobily, že se jejich existence dostala do povědomí široké veřejnosti. Nefunkčnost těchto států přestala být chápána jako vnitropolitická záležitost, ale byla označena za potenciální globální hrozbu. Tyto státy totiž mohou sloužit jako útočiště nestátních (hybridních) aktérů jako jsou teroristé, piráti, gangy, mafie a dávají prostor pro bujení mezinárodního organizovaného zločinu. Tato situace vzniká proto, že jejich mocenské struktury nejsou schopny vykonávat na svém teritoriu legitimní monopol násilí, čímž tedy rozumíme, že stát de facto neovládá nárokové území. Tyto státy tak nejsou schopny zajistit prosazování svého právního řádu na území státu a tím zajistit bezpečí a pořádek. Obecně lze říci, že státní moc všech nmoderních států je slabá. Nabízí se tedy otázka, co vlastně ono oslabení státní moci způsobuje. Pro identifikaci a rozlišení různých druhů hrozeb narušujících národní bezpečnost nám může posloužit pojetí bezpečnosti z pohledu tzv. „Kodaňské školy“ jejímž asi nejznámějším teoretikem je Barry Buzan. Ten se při zkoumání bezpečnosti sice zabývá i jiným referenčními objekty než je stát, suverénní stát však pro něho

zůstává nejdůležitějším referenčním objektem. Buzan hovoří o tom, že hrozby nemusí být pouze vojensko-politického charakteru a nemusejí vždy směřovat přímo proti fyzické existenci státu. Hovoří proto o nutnosti existence státní ideje, jakožto zdroje státní legitimacy a institucích, které by měly být držiteli legitimacy. Stát neohrožují pouze státní, ale i nestátní aktéři jako například ozbrojené gerily či gangy. „Kodaňská škola“ pro účel zkoumání hrozeb zavádí jejich kvalitativní rozdělení do sektoru vojenského, politického, sociálního, ekonomického a environmentálního (Buzan – Little, 2000: 71–77).

Nemoderní státy, jakožto vnitřně slabé jednotky neschopné spolehlivě plnit své funkce, můžeme rozdělit do dvou skupin na základě kritéria mezinárodního uznání neboli vnější suverenity. První skupinu tvoří mezinárodně uznané státy, které ale nejsou schopny směrem dovnitř vůbec fungovat. Tyto státy se vyznačují vlastnictvím vnější suverenity a silným oslabením (absencí) suverenity vnitřní. Z hlediska terminologie se v souvislosti těmito útvary můžeme setkat s pojmy jako *soft state*, *weak state*, *juridical state*, *failing state*, *failed state*, *collapsed state*, *quasi state* i s pojmy dalšími (Jihlavec 2007: 19–35).

Druhou skupinu tvoří entity bez mezinárodního uznání, nejčastěji označované jako *quasi state*, v češtině kvazi státy. Přestože dle mezinárodního práva není uznání státu ostatními státy podmínkou existence tohoto státu, politická praxe ukazuje, že uznání, které je vyjádřeno navázáním diplomatických styků, hraje svou velkou roli pro samotné přežití takového útvaru. Jelikož z hlediska mezinárodního práva není uznání důležité, neexistují až na výjimky ani žádná kritéria či pravidla, podle kterých by měl stát postupovat, pokud vyhodnocuje, zda danou entitu uzná či ne. OSN pouze nabádá státy, aby neuznávaly útvary, které vznikly za použití síly a které narušují integritu území suverénního státu. Téměř vždy zde vniká dilema zachování územní integrity a principu sebeurčení (Scheu 2012: 4).

Teorii kvazi států, ve smyslu mezinárodně neuznaných „států“, podrobně rozpracovává Pål Kolstø. Kvazi státy, ačkoli postrádají vnější suverenitu, jsou často schopny fungovat lépe než mezinárodně uznané státy. Kolstø stanovuje tři kritéria, která musí daná entita splňovat, aby ji bylo možno označit za kvazi stát. Jednotka musí ovládat nárokované území, musí projevovat úsilí o dosažení nezávislosti a to

minimálně po dobu dvou let. Přestože jako hlavní problém kvazi státu se uvádí absence vnější suverenity, neznamená to, že směrem dovnitř tento stát spolehlivě funguje. Až na výjimky, jako je například Taiwan a do určité míry i Severokyperská turecká republika, se může jednat o entity vnitřně poměrně dost slabé, kde ekonomika může být založena na ilegální činnosti.

Hlavním cílem této bakalářské práce bude definovat pojem kvazi stát a teorii kvazi státu následně aplikovat na konkrétní příklad Severokyperské turecké republiky. Práce se bude skládat z části teoretické a části praktické. Jelikož kvazi stát řadíme mezi nemoderní státy, bude před jeho vydělením z této skupiny států nutno rozlišit pojem moderní a nemoderní stát. V práci je ověřována teze, že Severokyperská turecká republika představuje ukázkový příklad kvazi státu.

První kapitola práce se tudíž bude zabývat charakteristikou moderního státu. Nejprve budu hovořit o procesu vzniku moderního státu a o zdrojích dnes široce chápaných atributů státnosti, kterými jsou trvalé obyvatelstvo, vymezené území, vláda a schopnost vstupovat do vztahu s jinými státy. Následně se budu jednotlivými atributy blíže zabývat. V případě znaku v podobě trvalého obyvatelstva je nutné zabývat se národem a jeho identitou jelikož moderní státy jsou státy národními a národní identita se překrývá se státní ideou, ze které pramení legitimita státní moci. Z příslušnosti k určitému státu vyplývají i určité výhody a povinnosti, které jsou definovány státním občanstvím. Dalším znakem je vymezené území. V této části práce se budu zabývat definicí státního území na základě mezinárodního práva. V rámci atributu státní moci pak bude pozornost věnována legitimitě moci a státní suverenitě. Následující podkapitola bude věnována problematice vnější suverenity a uznání státu. Protože praktickým projevem státní moci je vykonávání státních funkcí, budu se v krátkosti těmito funkcemi zabývat. Poslední podkapitola v rámci kapitoly o moderním státu tak bude věnována funkcím a také bezpečnosti státu, resp. hrozbám státní moci, které budou rozděleny do sektorů bezpečnosti dle teoretiků „Kodaňské školy“.

Druhá kapitola bude věnována nemodernímu státu jako takovému. V první části obecně charakterizují nemoderní stát a způsoby oslabování státní moci. Hrozby a způsoby, kterými je v těchto státech oslabována státní moc, budou rozděleny do

sektorů bezpečnosti tak, jak byly již předtím představeny a charakterizovány v kapitole o moderních státech. Nyní budou druhy těchto hrozeb konkretizovány. Dále se budu zabývat terminologií nemoderních států. Terminologie nemoderních států je nejednotná. Tato skutečnost do jejich výzkumu přináší zmatek. Teoretici, zabývající se touto problematikou, přicházejí s pojmy jako slabý (*weak*), rozpadlý (*failed*), rozpadající se (*failing*), zhroucený (*collapsed*), rozvrácený (*disrupted*), křehký (*fragile*) nebo kvazi stát (*quasi state*). Běžně dochází k prolínání a zaměňování těchto pojmů. Někteří autoři například používají jeden termín pro (zcela) odlišné útvary. Jiní zase přicházejí s pojmy novými, které jsou, z jejich pohledu, pro označení dané skupiny geografických jednotek přesnější, nebo si vytvoří vlastní označení pro skupinu entit nesoucích určité specifické znaky, které autor pozoruje a považuje je za důležité. Například zatímco Rotberg dělí státy na silné (*strong*), slabé (*weak*), rozpadlé (*failed*) a zhroucené (*collapsed*), Millikenová a Krause podrobují tuto typologii kritice a tvrdí, že selhávající a zhroucený stát nejsou různými stupni téhož procesu, ale každý vzniká jinak (Šmíd – Vaňura 2009: 46–47). Termínem kvazi stát bývají označovány zcela odlišné útvary. Za největší pozornost potom stojí definice Roberta Jacksona a Pála Kolstø. Zatímco Jackson označuje pojmem kvazi stát dekolonizované africké státy, neschopné plnit často byť i základní funkce státu, Kolstø uvažuje zcela jiným směrem a zaměřuje se na problematiku vnější suverenity.

Třetí kapitola se bude věnovat definici kvazi státu dle Pála Kolstø. Nejdříve se budu zabývat znaky kvazi státu, poté okolnostmi přežití kvazi státu a stručně také možnými konci kvazi státu.

Po této teoretické části bude následovat část praktická. Teorie kvazi státu dle Pála Kolstø bude aplikována na konkrétní případ Severokyperské turecké republiky. Nejdříve se budu zabývat příčinami a charakterem konfliktu, v následujících částech se pokusím aplikovat teorii kvazi států. Jako první znak Kolstø uvádí kontrolu nad nárokovaným územím. V této části bych se chtěla zabývat vnitřní suverenitou, budováním národní identity a legitimacy, nebo také politickým systémem Severokyperské turecké republiky. Dalším znakem je proklamace nezávislosti. Toto chápu jako snahu kvazi státu stát se moderním státem. Tuto podkapitolu jsem si proto rozdělila na části: vojensko-politický sektor, ekonomický sektor a sociální sektor. Do

vojensko-politického sektoru lze zařadit vojenský potenciál, existenci externího patrona, slabost Kyperské republiky a roli mezinárodního společenství (OSN, EU). Do sektoru ekonomického potom potenciální ekonomickou soběstačnost a do sektoru sociálního například vysoké přistěhovalectví Turků.

V závěru práce budou shrnuty všechny poznatky a bude zhodnoceno, zda se skutečně podařilo ověřit tezi, že Severokyperská turecká republika je ukázkovým příkladem kvazi státu. Informace o Severokyperské turecké republice, uvedené v praktické části, budou porovnávány, s teoretickými poznatky Pála Kolstø.

Existuje velké množství odborné literatury, která se zabývá daným tématem. Zatímco teorie moderního státu byla čerpána většinou z odborných knih, informace o nemoderních typech států a především pak o kvazi státech byly čerpány hlavně z odborných článků. Praktická část pak vychází z odborných článků, rezolucí OSN, dokumentů Evropské unie, oficiálních stránek mocenských orgánů Severokyperské turecké republiky, oficiálních stránek nevládních organizací jako je například *Human Rights Watch*, *Freedom House*, *The Fund for Peace* nebo *International Crisis Group*. Dále byly využívány internetové zdroje, jako například internetové stránky folklorního souboru Hasder, oficiální stránky letiště Ercan, stránky „národního“ fotbalového týmu, stránky, jež informují turisty o kvalitě zdravotní péče, konaných festivalech apod.

2 Moderní stát

Koncept moderního státu se zrodil v 17. století v Evropě. Vznik moderního státu byl ale dlouhodobou záležitostí. Ve středověku nebyla moc koncentrována do jednoho centra. Na jedné straně docházelo ke střetům mezi panovníkem a stavy a na straně druhé mezi panovníkem a papežem, jakožto hlavou církve. Důležitým krokem ke vzniku moderního státu byla koncentrace moci do rukou panovníka (Sorensen 2005: 93). Mohlo tak postupně vznikat jedno centrum moci, které by efektivně ovládalo nárokové teritorium. Vznik moderních států je spojován s uzavřením Augšpurského (1555), Vestfálského (1648) a Utrechtského (1713) míru. Od tohoto období je státům přiznáno právo na „*vlastní území a vládu nad obyvatelstvem tohoto území (teritorialita), vlastní formu vlády (neintervence) a právo navazovat vzájemné vztahy na základě rovnosti (svrchovaná rovnost)*“ (Waisová 2008: 37).

Při definování moderního státu se teoretici většinou odvolávají na *Montevidejskou úmluvu o právech a povinnostech států* z roku 1933 (Trávníčková 2012: 28). Tato úmluva vzešla ze sedmé konference Panamerické unie¹ a je závazná pouze pro devatenáct amerických států, které ji podepsaly. Ačkoli se tedy jedná o mezinárodní smlouvu s regionální působností (Trávníčková 2012: 28), můžeme říci, že její principy jsou uplatňovány globálně. Dle Úmluvy, která atributy státnosti stanovuje ve svém prvním článku, musí stát mít *a) trvalé obyvatelstvo; b) vymezené území; c) vládu; d) schopnost vstupovat do vztahů s jinými státy*². Tyto znaky státnosti však nejsou ničím novým a obsahovaly je i starší státní útvary. Významným teoretikem státovědy je Georg Jellinek³, který chápal stát jako „*osobnost, nadanou suverenitou, se společným obyvatelstvem a teritoriem*“ (Adamová 2000: 229). Toto Jellinkovo pojetí státu z roku 1900 záhy přijali za své teoretici státovědy a mezinárodního práva, Montevidejská úmluva jím byla zjevně inspirována a tyto tři konstitutivní prvky státu doplnila o již zmiňovaný prvek čtvrtý (Trávníčková 2012: 28). Kromě výše uvedených znaků moderního státu je nutné uvést ještě další charakteristiky, bez kterých by moderní stát nemohl fungovat. Nejdůležitější z nich je státní suverenita. Působení státní moci se prakticky projevuje ve výkonu funkcí státu.

¹ Dostupné na: www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897 16. 3. 2013.

² Dostupné na: www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897 16. 3. 2013

³ Georg Jellinek (1851–1911), německý právník, „*Všeobecná státověda*“.

2.1 Atributy moderního státu: obyvatelstvo

Lidskou podstatu státu představuje obyvatelstvo. Mezi občany státu panuje solidarita, jelikož moderní státy jsou státy národními (Klíma 2003: 107). Národem rozumíme skupinu lidí, jež spojuje společný jazyk, kultura, náboženství, geografická oblast (Davies 1996: 7–8). Stát tedy reprezentuje národ a zajišťuje mu bezpečnost, svobodu, pořádek spravedlnost a blahobyt, čímž dochází k překrývání národní a státní bezpečnosti (Sorensen 2005: 95). Národ je vedle ideologie významnou složkou ideje státu, která je zdrojem legitimacy státní moci. Problém může nastat ve chvíli, nejsou-li státní a národní jednotka identické, v tom případě je možné státní národ vybudovat uměle (tzv. *nation building*) (Jihlavec 2007: 26). Společnou identitu je možné vytvářet zaváděním společných symbolů (jako je státní vlajka nebo hymna), státních svátků, vytvářením společných tradic apod. (Kolsto 2006: 731). Velkou roli při vytváření národní identity shora hraje masové vzdělávání (Sorensen 2005: 96).

Vztah jednotlivce, žijícího v určitém státě, a státní moci, je vyjádřen státním občanstvím. Držitel státního občanství je zavázán plnit určité povinnosti vůči státu, na druhou stranu mu z tohoto vztahu plynou i určitá práva a výhody, jako je například zajištění ochrany, a to nejen na území toho kterého státu (Klíma 2003: 108–109).

2.2 Atributy moderního státu: území

Státní moc je vykonávána na státním území. Státní moc má na daném území výsostné postavení a jurisdikce této moci se zde vztahuje na všechny jedince, kteří se v danou chvíli nacházejí na území státu bez ohledu na jejich státní příslušnost (Heywood 2004: 108). Tomuto vztahu státního území a státní moci říkáme teritorialita (Filip 2004: 21). Území státu je vymezeno hranicemi a je tvořeno pevninou i vodami a prostorem pod nimi i nad nimi (Krejčí 2010: 193). Ke státnímu teritoriu tak připočítáváme i zemské nitro, které je součástí státního území až do největší technicky dostupné hloubky a vzdušný prostor až do výšky těsně pod nejnižší oběžnou dráhu, což představuje vzdálenost asi 100 kilometrů nad zemským povrchem (David 2011: 161). Suverenita státu ve vzdušném prostoru se projevuje tak, že stát má výlučné právo rozhodovat o letecké dopravě i o telekomunikačních frekvencích, čili povoluje na

svém území radiové a televizní vysílání (David 2011: 166–167). Zvláštní kapitolu představuje mořské právo. V minulosti si mořskou hranici určovaly státy samy a nárokovaly si tak rozdílné plochy pobřežních vod. Na základě *Úmluvy OSN o mořském právu* z roku 1982 může každý stát vykonávat svou suverenitu nad pobřežním mořem do vzdálenosti dvanácti námořních mil, přičemž je tato vzdálenost měřena při největším odlivu (Krejčí 2010: 194). Kromě výsoštných vod rozlišujeme i tzv. přílehlou zónu, ve které může stát provádět kontrolu cizích lodí a která nesmí přesáhnout 24 námořních mil, a také tzv. exkluzivní ekonomickou zónu. Tato zóna určuje jurisdikci nad přírodními zdroji a sahá do vzdálenosti 200 námořních mil od pobřeží (Krejčí 2010: 194).

Státní hranice mohou sledovat různé přírodní útvary nebo mohou být stanoveny uměle bez ohledu na reliéf krajiny. Podstatné je ovšem to, že přesný průběh hranic je vždy stanoven na základě bilaterálních smluv mezi jednotlivými státy (David 2011: 164–166). Na základě mezinárodního práva je zakázáno použití nebo hrozba silou proti územní celistvosti jiného státu⁴.

2.3 Atributy moderního státu: Státní moc

„Stát je určitou organizovanou politickou mocí disponující silovými prostředky“ (Klíma 2003: 109). Stát ve svých rukou koncentruje mocenské prostředky, které využívá ve vztahu k obyvatelstvu, vyskytujícího se na jeho území. Stát má také výlučnou politickou autoritu zvanou suverenita (Klíma 2003: 109). *„Politická legitimita představuje dobrovolné uznání a respektování této autority ze strany společnosti“* (Filip 2004: 14–15). Státní rozhodnutí jsou totiž oficiálně přijímána ve veřejném zájmu, k obecnému dobru a odráží se v nich zájmy společnosti (Heywood 2004: 108). Můžeme říci, že demokratické režimy mají obecně vyšší legitimitu, než režimy nedemokratické (Filip 2004: 24).

Suverenita státní moci znamená, že tato moc není závislá na žádné jiné moci uvnitř ani vně státu. Suverenita státu je omezena pouze právy ostatních států, obecným mezinárodním právem a svobodně převzatými mezinárodními závazky (Potočný 2011:

⁴ Dostupné na: www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf 16. 3. 2013.

12). Na základě *Deklarace zásad mezinárodního práva týkající se přátelských vztahů a spolupráce mezi státy v souladu s Chartou OSN* z roku 1970 má každý stát právo zvolit si svůj politický, ekonomický, sociální a kulturní systém bez zasahování jiného státu⁵. Suverenita státu je chráněna mezinárodním právem, například *Chartou OSN*⁶, touto *Deklarací*, která z ní vychází nebo například již zmiňovanou *Montevidejskou úmluvu o právech a povinnostech států*⁷.

Státní suverenitu můžeme dle působnosti rozdělit na vnější a vnitřní. Vnitřní suverenita znamená, že státní moc je na daném území nejvyšší mocí, představuje nejvyššího správce území státu a obyvatel, kteří se zde nacházejí. Tuto výlučnou moc státu můžeme označit jako územní výsost (Potočný 2011: 12). Žádná jiná jednotka, která je součástí státu, nemůže vystupovat jako subjekt mezinárodního práva (Krejčí 2010: 241) a pouze státní moc má monopol na legitimní užití násilí (Heywood 2004: 108). Státní moc určuje, jaké zákony budou muset být na území státu dodržovány, jací lidé získají jeho státní občanství, má privilegium na kontrolu pohybu lidí, zboží, peněz či informací přes hranice (Krejčí 2010: 241). Jelikož je stát nejvyšším správcem území, disponuje také přírodními zdroji, které se na území státu nachází, a je jedinou autoritou, která může na státním teritoriu případně povolovat činnost jiného státu (Potočný 2011: 12–13). Státní moc může být v některých případech oslabována působením nestátních neboli tzv. hybridních aktérů, kteří mohou působit buď v rámci toho kterého státu či mezinárodně. Mezi tento druh aktérů řadíme například gangy, mafii, organizovaný zločin, terorismus, povstalectví, gerily, pirátství atd. (Janků–Zelinka 2009: 37–39). V některých případech také stát může přenášet část své suverenity na nadnárodní instituce (Krejčí 2010: 243).

Vnější suverenita státu znamená, že „*stát je plnoprávným subjektem mezinárodního práva*“ (Potočný 2011: 12) a že státy jsou si vzájemně rovny. O této rovnosti hovoří například *Deklarace zásad mezinárodního práva týkající se přátelských vztahů a spolupráce mezi státy v souladu s Chartou OSN*⁸ nebo již

⁵ Dostupné na: www.unhcr.org/refworld/topic,459d17822,459d17a82,3dda1f104,0.html, 16. 3. 2013.

⁶ Dostupné na: www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf 16. 3. 2013

⁷ Dostupné na: www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897, 16. 3. 2013

⁸ Dostupné na: www.unhcr.org/refworld/topic,459d17822,459d17a82,3dda1f104,0.html, 17. 3. 2013.

zmíněná *Montevidejská úmluva o právech a povinnostech států* v článku číslo 4⁹. Tyto dokumenty jsou zároveň i významnými zdroji práv a povinností států, mezi které řadíme především právo na existenci (sebezachování) a z něj odvozené právo na svépomoc dále například právo na mezinárodní styk, rovnost, výkon územní svrchovanosti atd. (Potočný 2011: 14). Ačkoli jsou si státy formálně rovny, jejich skutečné postavení v mezinárodním systému vychází z jejich reálné moci (Krejčí 2010: 245).

2.4 Nabytí vnější suverenity

V souvislosti s vnější suverenitou se setkáváme s problematikou uznání nově vzniklého státu, což souvisí s navazováním diplomatických vztahů (Piknerová 2009: 263). Tímto tématem se zabírají dvě všeobecně rozšířené teorie, a sice teorie deklaratorní a teorie konstitutivní. Podle deklaratorní teorie není uznání státu ze strany jiných států pro jeho existenci důležité, neboť uznání pouze potvrzuje, že stát vznikl a projevuje vůli pro navázání diplomatických vztahů mezi státem uznávajícím a uznaným. Naopak teorie konstitutivní říká, že teprve uznání „*uvádí stát v život*“ (Trávníčková 2012: 29). Zatímco v tradičním mezinárodním právu převažovala teorie konstitutivní, dnes převládá spíše teorie deklaratorní (David 2011: 158). Praktickým projevem deklaratorní teorie je například i *Montevidejská úmluva o právech a povinnostech států* (Piknerová 2009: 263). Úmluva v článku číslo 3 říká, že existence státu nezávisí na jeho uznání státy jinými a že i stát bez uznání má právo chránit své území a nezávislost¹⁰. Na tomto místě je ale nutno říci, že státy se od mezinárodního práva odklání nebo, lépe řečeno, si ho vykládají tak, jak se jim to zrovna hodí (Romancov 2012: 12). Můžeme tedy říci, že v reálu převažuje teorie konstitutivní. Z politického hlediska je uznání velmi podstatné. „*V praxi je totiž uznání státu klíčovou podmínkou pro založení vztahů s jinými členy mezinárodního společenství a tím pádem také pro samotnou životaschopnost nového státního útvaru*“ (Scheu 2012: 4). Většina subjektů, kterým se nepodařilo získat mezinárodní uznání, zaniká v důsledku použití síly ze strany centrální vlády, zatímco jednotky, kterým se

⁹ Dostupné na: www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897 17. 3. 2013.

¹⁰ Dostupné na: www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897 17. 3. 2013.

podarilo přesvědčit mezinárodní společenství, že vznikly na základě práva na sebeurčení, mohly přetrvat (Riegel 2012: 8). Svou roli může hrát i přijetí takovéto jednotky do některé z mezinárodních organizací, především pak do OSN. V OSN tak mohou být entity, které se navzájem neuznávají, avšak na všechny se vztahuje Charta OSN¹¹, která jak v článku číslo 2, tak v kapitole číslo 6 zakazuje použití násilí vůči jiné státní jednotce. Toto však neznamená, že by byl tento princip vždy dodržován. V souvislosti s uznáním státu se setkáváme s principem zachování územní integrity, o kterém hovoří *Charta OSN* ve své 4. kapitole¹² nebo *Deklarace zásad mezinárodního práva týkající se přátelských vztahů a spolupráce mezi státy v souladu s Chartou OSN* v části číslo 6¹³. Na druhé straně stojí princip sebeurčení, který je rovněž zakotven v obou výše zmíněných dokumentech. V případě, že nově existující jednotka vznikla způsobem, který je v rozporu s mezinárodním právem, vyzývá mezinárodní společenství státy, aby tuto entitu neuznávaly (David 2011: 159).

Jak již bylo výše naznačeno, ve skutečnosti uznání státu není záležitostí mezinárodního práva, ale záležitostí politickou (Scheu 2012: 4). Mezinárodní právo totiž ani nenabízí pevně stanovená kritéria, na jejichž základě by státy posuzovaly, zda nově vzniklou jednotku uznají či nikoliv. Tento stav ale státům vyhovuje, mohou tak ke každé této jednotce přistupovat individuálně a posoudit, zda pro ně bude její uznání výhodné nebo naopak škodlivé. „*Volnost států ve vztahu k uznání je široká*“ (Trávníčková 2012: 28–29).

Uznání může proběhnout na základě uznání výslovného (např. prohlášením vlády) nebo konkludentně (mlčky), a to například uzavřením mezinárodní dohody.

2.5 Funkce a bezpečnost státu

Činnost státní moci se projevuje ve výkonu funkcí. „*Funkce jsou atributy státnosti, bez nichž by stát nemohl existovat*“ (Klíma 2003: 117). Skrze výkon státních funkcí má být zajištěna organizace, realizace a ochrana státního právního systému,

¹¹ Dostupné na: www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf

¹² Dostupné na: www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf

¹³ Dostupné na: www.unhcr.org/refworld/topic,459d17822,459d17a82,3dda1f104,0.html 17. 3. 2013.

svoboda projevu, nebo například rozvoj umění, protože stát má plnit i úlohu „*garanta kultury národa*“ (Klíma 2003: 117).

Funkce státu můžeme dělit na základě účelu jejich činnosti na funkci regulačně normativní, funkci organizace služeb veřejného zájmu, funkci ochrany (vnitřní i vnější) a funkci výkonu spravedlnosti. Regulačně normativní funkce se projevuje tak, že stát vytváří pravidla chování na svém území a ty je pak schopen mocensky vynucovat. Funkce organizace služeb veřejného zájmu znamená, že stát ve veřejném zájmu řídí určité činnosti, jako je například vzdělávání, zdravotnictví, věda a výzkum, fungování měny, apod. (Klíma 2003: 118–120). Vnitřní a vnější ochranou se pak rozumí zajištění státní nedotknutelnosti a územní celistvosti, bezpečnosti a pořádku uvnitř státu. „*Tato funkce směřuje k zajištění státnosti jako takové*“ (Klíma 2003: 121). Funkce výkonu spravedlnosti znamená, že stát je arbitrem, stíhá jedince porušující právo a dohlíží na výkon svého rozhodnutí (Klíma 2003: 121).

Státní moc může být ohrožována a oslabována různými druhy hrozeb. Buzan hovoří o tom, že hrozbou nemusí být jen útok jiného státu, ale také oslabování státní ideje a státních institucí. Státy navíc nejsou jedinými aktéry, kteří jsou schopni ohrozit bezpečnost jiného státu. Nelze tedy státní bezpečnost omezovat pouze na vojensko-politický sektor, neboť existují i jiné druhy hrozeb (Buzan – Little 2000: 71–77). Můžeme tak rozlišit vojenský, politický, sociální, ekonomický a environmentální bezpečnostní sektor. Hrozby ve vojensko-politickém sektoru jsou zaměřeny přímo proti existenci státu jako takového, proti jeho suverenitě, teritorialitě a státní ideologii (Waisová 2004: 74). Ekonomický sektor je důležitý jednak proto, že ekonomická síla je základem vojenské síly a jednak z toho důvodu, že např. kolaps ekonomiky může ohrozit státní moc (Buzan – Waever – de Wilde 1998: 103). Ze sociálního sektoru pak můžeme jmenovat rychlý nárůst populace, sociální nerovnosti nebo rychlý příliv imigrantů, který může ohrozit národní identitu (Waisová 2004: 75). K environmentálním problémům pak řadíme přelidnění, epidemie nebo například hladomory (Buzan – Waever – de Wilde 1998: 74–75). K zajištění bezpečnosti tak dochází jedině v případě, kdy jsou pokryty všechny bezpečnostní hrozby ze všech sektorů

3 Nemoderní stát

V minulé kapitole jsem hovořila o státu moderním, jeho attributech a znacích, které jsou pro něj charakteristické, čili o tom, co dělá moderní stát moderním státem. Jestliže nyní budu hovořit o státu nemoderním, budu se tedy logicky zabývat takovými státními útvary, které některé atributy moderní státnosti nesplňují. Pokud opominu případ Vatikánu, který má problém s naplněním geografických charakteristik moderního státu (Rigel 2010: 58) nebo Suverénní řád maltézských rytířů, který nemá vůbec žádné státní teritorium¹⁴, týkají se problémy především státní moci a s ní spojené státní suverenity a také výkonu funkcí státu. Na světě totiž můžeme najít celou řadu entit, které nejsou schopny efektivně ovládat své teritorium a plnit funkce státu, včetně té elementární, kterou je zajištění bezpečnosti svých občanů. Takové státy se obecně vyznačují násilím, ekonomickým úpadkem a s ním spojenou ilegální ekonomickou činností, špatnou infrastrukturou, korupcí, bezprávím a v neposlední řadě slabou (nebo žádnou) legitimitou vlády (Šmíd – Vaňura 2009: 45–46).

Impulsem, který vedl k masivní diskusi o těchto typech jednotek, byly teroristické útoky z 11. září 2001. „*Problém úpadku státu byl do té doby převážně vnímán jako problém humanitárního charakteru či problém porušování lidských práv. Ted' se ale stal jednou z hlavních bezpečnostních otázek*“ (Fukuyama 2004: 97). Spojené státy proto v té době v duchu doktríny preventivní obrany intervenovaly v Afghánistánu a svrhly tamější vládu Talibanu. Fukuyama říká, že stát se v tomto případě stal „*rukojmím soukromé organizace*“ – v tomto případě teroristické organizace Al-Kájdá (Fukuyama 2004: 97). Všeobecně se ale o nemoderních státech mluví asi nejvíce ve spojitosti s africkými státy a dekolonizací. Po druhé světové válce, především se pak uvádí rok 1960, zde v duchu práva národa na sebeurčení došlo k dekolonizaci a vyhlášení nových nezávislých států, které byly záhy uznány mezinárodním společenstvím. Hranice těchto států ale byly vytvořeny uměle na základě dohody koloniálních mocností na Berlínském kongresu (1884–85), bez ohledu na etnické a jiné znaky rozdělovaných území. Nově vzniklé africké státy pak tyto hranice akceptovaly jako platné, což byl jeden z ústředních principů Organizace africké jednoty (Jackson 1987: 525). Skutečnost, že tyto státní jednotky nevznikly

¹⁴ Dostupné na: www.mzv.cz/vatican/cz/o_velvyslanectvi/o_s_r_m_r.html, 19. 3. 2013.

přirozenou cestou na základě společné národní identity ale uměle, bývá často zmiňována v souvislosti s nefunkčností těchto států. Tím, že africké státy tyto uměle vytvořené hranice později akceptovaly, k tomuto stavu ale samy přispěly. Studií afrických postkoloniálních států se podrobně zabýval Robert Jackson, který je nazývá buď „kvazi státy“ (*quasi state*), anebo „právníkové státy“ (*juridical state*), což je podle něj termín, který se hodí lépe, neboť vystihuje pouze teoretickou státnost těchto útvarů (Jackson 1987: 529). K oběma termínům se ještě vrátím v rámci terminologie nemoderních států. Problém nemoderních států se projevil také po konci studené války. Státy třetího světa často sloužily jako jedno z „bojišť“ Spojených států a Sovětského svazu. Obě tyto mocnosti finančně podporovaly většinou nedemokratické režimy v těchto typech států. Politické elity v těchto zemích používaly tyto prostředky ve svůj vlastní prospěch, díky zahraniční podpoře se navzdory nelegitimitě svého režimu nemusely strachovat o privilegované své postavení – takové státy nazýváme „vampýrské“ nebo „predátorské“ (Šmíd – Vaňura 2009: 50). Po konci studené války tyto režimy ztrácí podporu a ukazuje se jejich reálná slabost, navíc dochází k rozpadu Jugoslávie a Sovětského svazu a vznikají tak nové státy. Jako zajímavost lze zmínit, že ministři zahraničních věcí Evropského společenství se v této době trochu odklonili od tradičních požadavků státnosti v podobě efektivního ovládnutí teritoria a deklarovali, že nové státy, které chtějí být uznány, mají kromě toho splňovat i kritérium demokratičnosti, právního státu ochrany lidských práv a práv menšin (Scheu 2008: 5).

„Stále rostoucí skupinu zemí, jež nejsou schopny plnit základní funkce státu, můžeme rozdělit do dvou kategorií“ (Romancov 2012: 12). Tyto země dělíme na základě vnější suverenity na ty, které vnější suverenitu mají, postrádají však suverenitu vnitřní a na ty, které navíc ani nemají vnější suverenitu.

3.1 Oslabování státní moci

O oslabování státní moci jsem již hovořila v poslední podkapitole o moderním státu, nyní tedy mohu do jednotlivých sektorů bezpečnosti zařadit konkrétní příklady oslabování státní moci. Předtím je ještě nutno podotknout, že tyto sektory jsou navzájem propustné a vše spolu navzájem souvisí.

Do vojensko-politického sektoru patří nedostatek legitimacy, v této souvislosti sledujeme míru korupce, efektivitu vlády, míru politické participace, průběh volebního procesu, úroveň demokracie, nebo například ilegální ekonomickou činnost. Dalším atributem je schopnost státu zajišťovat veřejné služby. Je tedy důležité, zda je stát schopen zajistit pořádek, zdravotní péči, vzdělání, určité hygienické standardy, přístup k pitné vodě a energiím a také rozvíjet infrastrukturu. Sledujeme i dodržování lidských práv, zda je stát schopen zabránit obchodu s bílým masem, jestli zajišťuje politické a jiné svobody a také svobodu tisku. Bezpečnostní aparát státu by měl vlastnit monopol na vykonávání legitimního násilí na státním teritoriu. Pokud se tedy v zemi vyskytují různí hybridní nestátní aktéři, dochází k násilným střetům, výtržnostem nebo dokonce ozbrojenému vnitrostátnímu konfliktu a stát v této záležitosti evidentně selhává. Dalším ukazatelem oslabování státu je existence elit, jež mezi sebou bojují o moc za účelem osobního zisku¹⁵. Jako poslední znak pak můžeme uvést intervenci vnějšího aktéra na teritorium státu. Do této kategorie řadíme i humanitární intervenci z důvodu silného selhávání státu¹⁶.

Ekonomický sektor je důležité sledovat z toho důvodu, že ekonomická síla státu a síla státní moci spolu souvisejí. Může tak dojít k oslabení státní moci v důsledku ekonomického propadu země či k jevu opačnému. Jako škodlivý se jeví uzavřený ekonomický systém (Rotberg 2004: 21–22), závislost na masivním vývozu nezpracovaných nerostných surovin nebo například velké množství nezaměstnaných mladých lidí (Šmíd – Vaňura 2009: 52–55). Problém představuje také nerovnoměrný ekonomický rozvoj, obzvláště pokud je založen na etnické či jiné odlišnosti obyvatel, velké rozdíly centra a periferie, vysoký státní dluh nebo existence slumů¹⁷.

Societální problémy se týkají především států, kde je obyvatelstvo diverzifikováno na základě etnické či jiné odlišnosti. Pak mohou vznikat situace, kdy je jedno etnikum zvýhodňováno v rámci politického, ekonomického i společenského života, což vytváří prostor pro konflikt. V tomto sektoru sledujeme takové indikátory, jako je například rychlý růst populace, který bývá navíc často spojen s vysokým

¹⁵ Takovýto způsob vlády označujeme jako neopatrimonialismus (<http://www.wcfia.harvard.edu/sites/default/files/Neo-patrimonialism%20-%20Sango.pdf> 2. 4. 2013).

¹⁶ Dostupné na: ffp.statesindex.org/indicators 19. 3. 2013.

¹⁷ Dostupné na: ffp.statesindex.org/indicators 19. 3. 2013.

podílem obyvatel v předproduktivním věku, podvýživu, uprchlictví, existenci uprchlických táborů na území státu, vnitřně vysídlené osoby, etnické a jiné násilí či tzv. brain drain (odliv mozků neboli odchod vzdělané elity ze země)¹⁸ Pro úplnost je ještě nutno uvést některé problémy v oblasti environmentálního sektoru, kam se řadí například vysychání vodních zdrojů, nebo například eroze půdy (Šmíd – Vařura 2009: 61).

Výše uvedené indikátory oslabování státní moci samozřejmě nepředstavují úplný výčet všech problémů, které mohou stát a jeho vládu postihnout, slouží spíše pro lepší orientaci v problematice nemoderních států. Na základě těchto ukazatelů můžeme lépe poznat, zda stát funguje spíše správně, je schopen efektivně ovládat své území, plnit funkce a poskytovat tak svým občanům blahobyt, což se obecně od moderního suverénního státu očekává či spíše nikoliv.

3.2 Terminologie nemoderních států

Již v úvodu jsem hovořila o tom, že v terminologii nemoderních států panuje nejednotnost. Dochází jak k označování totožného státního útvaru více odlišnými termíny, tak naopak označování zcela jiných útvarů termínem stejným. Výše jsem rozdělila nemoderní státy podle toho, zda mají či nemají vnější suverenitu.

Státy, jež mají vnější suverenitu, směrem dovnitř však postrádají efektivitu vládnutí, bývají nejčastěji označovány termíny *weak* (slabý), *failing* (rozpadající se), *failed* (rozpadlý), *collapsed* (zcela zhroucený) *state* (Jihlavec 2007: 29). Všechny tyto typy států se vyznačují vnitřní slabostí, je ale obtížné odlišit od sebe jednotlivé stupně. Stát má problémy s vnitrostátním pořádkem, dodržováním právního řádu, ilegálním obchodem, hybridními aktéry a není schopen efektivně ovládat své teritorium (Jihlavec 2007: 29–34). Jako příklady těchto typů států lze uvést Demokratickou republiku Kongo, Somálsko, Středoafričskou republiku, Afghánistán, Pákistán, a další¹⁹.

Termín *weak state* bývá někdy používán i v trochu jiném kontextu, než jak bylo zmíněno výše, a sice pro stát, který je sice schopen udržet si na svém teritoriu pořádek,

¹⁸ Dostupné na: ffp.statesindex.org/indicators 19. 3. 2013.

¹⁹ Dostupné na: ffp.statesindex.org/rankings-2012-sortable 19. 3. 2013.

postrádá však legitimitu v důsledku slabé státní ideje a slabých státních institucí (Jihlavec 2007: 27).

Dalšími termíny jsou *quasi state* a *juridical state*, o kterých jsem již výše hovořila. Oba tyto pojmy používá Robert Jackson při své analýze postkoloniálních států Afriky. Označuje tak země, kterým mezinárodní společenství zajišťuje mezinárodně právní subjektivitu, reálně však vůbec nesplňují kritéria státnosti. Jackson tyto entity definuje jako jednotky, jež postrádají národní identitu, fungující vládu a jsou zcela zkorumpované (Jackson 1987: 526–527). Státní úředníci vnímají tento svůj úřad jako svůj majetek a nikoliv jako funkci, kterou je potřeba plnit. V této souvislosti se můžeme setkat s termínem „*kleptokracie*“ (Jackson 1987: 527–528). Entity, které zde Jackson označuje jako kvazi státy, odpovídají z kvalitativního hlediska takovým státům, které většina autorů označuje jako *weak* či *failed states* (viz výše). Můžeme se též setkat s označením *shadow states* (Kolstø 2006: 725).

Druhou skupinu nemoderních států tvoří takové entity, jež navíc postrádají i vnější suverenitu. Je nutno říci, že těmto druhům státních subjektů se teoretici začali věnovat vůči skupině první až se zpožděním (Rigel 2010: 59). Podrobně se jim věnuje Pål Kolstø, jehož teorie bude představena v následující kapitole.

4 Kvazi státy dle teorie Pála Kolstø

4.1 Znaky a charakteristika kvazi států

Termín kvazi stát bývá používán pro odlišné entity, čímž dochází k terminologickým zmatkům. Někdy bývají termínem kvazi stát označovány státy bez vnitřní suverenity (viz výše), někdy jednotky, jež postrádají i suverenitu vnější. Útvary bez vnější suverenity někteří teoretici označují též jako *de facto státy* (*de facto states*), neuznané státy (*unrecognized states*) nebo například separatistické státy (*separatist states*)²⁰. Kolstø v souvislosti s těmito jednotkami používá termín *kvazi stát*, protože dle jeho názoru nejlépe odpovídá charakteru těchto útvarů. Svůj výběr ospravedlňuje dvěma skutečnostmi. Tu první představuje fakt, že kvazi státy, ať už na ně pohlížíme jako na entity bez vnější suverenity či jako na útvary bez suverenity vnitřní, stojí na okraji mezinárodního systému států a často se nacházejí na společném teritoriu jakožto region vyhlášující nezávislost na mezinárodně uznaném státu. Dalším důvodem je skutečnost, že i kdyby se kvazi státu skutečně podařilo získat mezinárodně právní subjektivitu, potom je pravděpodobnost, že se místo silného státu stane kvazi státem v Jacksonově podání značně vysoká (Kolstø 2006: 725).

Kolstø stanovuje tři kritéria, na jejichž základě posuzuje, zda daný útvar představuje kvazi stát. Entita musí ovládat nárokované území (nebo alespoň jeho většinu), musí usilovat o to, aby byla mezinárodním společenstvím uznána jako samostatný stát, a to minimálně po dobu dvou let.

V souvislosti se snahou o mezinárodní uznání můžeme zmínit tzv. *democratization-for-recognition-strategy*. Tato strategie vyplývá z přesvědčení čelních představitelů některých kvazi států, že pokud země přijala demokratické státní uspořádání a prokázala svou ekonomickou životaschopnost, uznání si zaslouží²¹. V souvislosti s touto strategií lze zmínit například Náhorní Karabach²², který je podle organizace Freedom House více demokratický než Ázerbájdžán²³. Na druhou stranu je potřeba podotknout, že drtivá většina kvazi států (tedy i Náhorní Karabach) by bez

²⁰ Dostupné na: www.cepsr.com/clanek.php?ID=422 27. 4. 2013.

²¹ Dostupné na: www.cepsr.com/clanek.php?ID=422 28. 4. 2013.

²² Dostupné na: www.freedomhouse.org/country/nagorno-karabakh 28. 4. 2013.

²³ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/azerbaijan 28. 4. 2013.

svého externího patrona nebyla schopna naplňovat společenskou smlouvu, tedy starat se o své obyvatelstvo a tím naplňovat jejich očekávání (Broers 2005: 69).

Počet kvazi států po konci studené války citelně vzrostl (Kolstø–Blakkisrud 2008: 483). Mezi tyto útvary řadíme Podněsterskou republiku v dnešní Moldávii, Náhorní Karabach v Ázerbájdžánu či Abcházii a Jižní Osetii v Gruzii (Kolstø–Blakkisrud 2008: 483). Jako kvazi stát jsme mohli označit i Republiku Srbskou, ještě předtím, než se na základě Daytonské dohody (1995) stala součástí Bosny a Hercegoviny (Kolstø 2006: 726). Dalším kvazi státem na tomto území byla Chorvatská republika Herceg-Bosna, vyhlášená roku 1992 (Cabada 2007: 107). Po podepsání Daytonské dohody zesílil mezinárodní tlak na zrušení tohoto kvazi státu, který tak v roce 1996 oficiálně zanikl²⁴. V roce 1995 zanikl také kvazi stát Srbská Krajina, jenž existoval od roku 1991, a to v důsledku zásahu chorvatských ozbrojených sil (Kolstø 2006: 726).

Mezi další kvazi státy řadíme Severokyperskou tureckou republiku (TRNC). Na africkém kontinentu se mezi lety 1960–1963 snažila vydělit Katanga, později mezi lety 1967–1970 také Biafra. Zatímco oba tyto pokusy skončily neúspěchem, Eritreji se roku 1993²⁵ podařilo získat mezinárodní uznání. Známým africkým kvazi státem je Somaliland (Kolstø 2006: 726).

Kolstø hovoří i o jednotkách, jež splňují jeho definici kvazi státu jen částečně. V této souvislosti tedy můžeme zmínit Saharskou arabskou demokratickou republiku (neovládá ani většinu nárokovaného území v oblasti Západní Sahary), Čečenskou republiku Ičkeria (neovládá většinu nárokovaného území, ale mezi lety 1996–1999 byla kvazi státem). Po určitou dobu se choval jako kvazi stát i irácký Kurdistán²⁶ (nikdy oficiálně nevyhlásil samostatnost), dalším případem pak může být také Taiwan, který je uznáván 23 státy²⁷ (Kolstø 2006: 726).

Každopádně platí, že až na výjimky, které představuje Taiwan a do určité míry i Severokyperská Turecká republika, mají kvazi státy velké problémy s ekonomikou. Ekonomická činnost většinou spočívá v pašování, rabování i jiné kriminální činnosti

²⁴ Dostupné na: libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=328 28. 4. 2013.

²⁵ Dostupné na: www.libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=39 2. 4. 2013.

²⁶ Dostupné na: www.unpo.org/members/7892 21. 3. 2013.

²⁷ Dostupné na: www.mofa.gov.tw/EnOfficial/Regions/AlliesIndex/?opno=f8505044-f8dd-4fc9-b5b5-0da9d549c979 21. 3. 2013.

jako je například pirátství (Kolossovo– O’Loughlin 1998: 2). Existuje několik důvodů, proč tyto státy nejsou schopny rozvíjet legální ekonomickou činnost. Na vině jsou škody napáchané válkou za nezávislost, která většinou probíhá na území kvazi státu. Další důvod představuje fakt, že zahraniční firmy mají strach investovat a uzavírat smlouvy v zemi, jež není mezinárodně uznána. Mají také obavy z negativní reakce státu, z něhož se kvazi stát vyděluje (Kolstø 2006: 729). Proto se tedy nutně otevírá prostor pro ilegální ekonomickou činnost, ta se vyskytuje prakticky ve všech kvazi státech často v úzkém spojení s nejvyššími představiteli země²⁸. V důsledku války za nezávislost byly většinou zničeny mocenské struktury, jež by zajišťovaly pořádek a kontrolu ve společnosti (Kolstø 2006: 729). Tento stav však těm, kteří mají přístup ke zdrojům peněz, vyhovuje a nemají důvod k obnovování efektivní veřejné kontroly, v některých případech se dokonce snaží udržovat chaos, aby tak mohli lépe profitovat z černé ekonomiky²⁹. Protože nejsou tyto státy mezinárodně uznány, nevztahují se na ně ani žádné mezinárodní úmluvy a není možný monitoring ze strany mezinárodního společenství. Výsledný nedostatek transparentnosti v těchto státech je mimořádně atraktivní pro kriminální a jiné pochybné podniky. Stát se tak může stát útvarem, kde fakticky neplatí žádné zákony (Kolstø 2006: 729).

4.2 Podmínky přežití kvazi státu

Z předchozích informací lze vyvodit, že kvazi státům chybí nejen mezinárodní uznání, ale také dobře fungující státní struktury. Nabízí se tak otázka, co umožňuje kvazi státům přežít. Kolstø rozeznává pět faktorů, díky kterým mohou kvazi státy přechodně existovat. Prvním nástrojem je budování národní identity (*nation building*). O tomto fenoménu a jeho důležitosti jsem již hovořila v podkapitole, která se zabývala obyvatelstvem státu. Je důležité vštípit obyvatelstvu pocit jednoty, společné identity. Budování takové identity probíhá skrze vzdělávání, propagandu, ideologii a státní symboly (Kolstø –Blakkisrud 2008: 484). Dochází tak k zavádění společných „státních“ symbolů, zaznamenávání jednotné historie, nebo například udržování a zavádění společných tradic. Všechny kvazi státy si tak vytvářejí vlastní vlajku,

²⁸ Dostupné na: www.cepsr.com/clanek.php?ID=422 28. 4. 2013.

²⁹ Dostupné na: www.cepsr.com/clanek.php?ID=422 28. 4. 2013.

hymnu, znak a svátky, staví muzea, sochy, přepisují názvy ulic, často se také vytváří kult osobnosti kolem lídra země (Kolstø 2006: 731). Pro national building jsou důležití jak mocnější představitelé země, tak také například učitelé a místní intelektuálové (Kolstø –Blakkisrud 2008: 484). Mocnější představitelé se snaží získat legitimitu skrze rétoriku obhajování národních zájmů. Tito lídři usilují o co největší podporu ze strany obyvatel, aby tak mohli posílit svou vnitřní suverenitu. K tomu, aby si svou pozici udrželi, by tito lidé měli zajistit výkon základních funkcí státu (Kolstø 2006: 730). Pokud se obyvatelé ztotožní se státem, jsou potom také více ochotni zapojit se při jeho obraně, platit daně a obecně přispívat k obecnému blahu země. Když jim ale stát na oplátku neposkytuje bezpečnost a základní služby, jejich vůle plnit tyto své „občanské“ povinnosti značně klesá (Kolstø –Blakkisrud 2008: 485–485). „*Důkazy ukazují, že obyvatelé většiny kvazi států sdílí vysoký stupeň společné identity tak, jako národ*“ (Kolstø 2006: 730). Všechny obyvatele totiž spojují zážitky z občanské války, která vzniku kvazi státu zpravidla předchází, lídři země mohou v lidech udržovat pocit neustálého strachu z vnějšího nepřítele, což i přes značné vnitřní rozpory působí jako silný impuls k budování společné národní identity. Vznik kvazi státu bývá navíc doprovázen etnickou migrací a tím pádem homogenizací společnosti (Kolstø 2006: 729–730).

Dalším faktorem přežití je vojenská síla. Když není kvazi stát uznán, nevztahují se na něj principy deklarované v mezinárodním společenství, a tak musí být stále připraven bojovat o přežití. Na vojenský sektor je proto kladen velký důraz a proudí do něj značná část finančních prostředků, které potom schází v sektorech jiných. Kvazi státy sice mají v porovnání s jinými zeměmi malé armády, pokud se ale podíváme na jejich relativní velikost (tzn. v poměru k počtu obyvatel) jsou značně velké. Často dochází k militarizaci společnosti a vojenští představitelé tak mají v zemi silný vliv (Kolstø 2006: 731–732).

Kolstø hovoří také o slabosti státu, od něhož se chce kvazi stát oddělit. Pokud je takový stát slabý, není schopen vést válku proti kvazi státu a přivlastnit si toto území nazpět, navíc je pro obyvatele kvazi státu málo atraktivní. To zvyšuje nevoli ke znovusjednocení (Kolstø 2006: 732–733).

Velmi důležitá pro přežití kvazi státu je také existence externího patrona. Tak jako nefungujícím státům typu *failed state* pomáhá přežít mezinárodní společenství, tak kvazi státům pomáhá přežít jejich vnější patron. Takový stát poskytuje kvazi státu podporu a (vojenské) prostředky pro přežití. Posledním faktorem je role mezinárodního společenství. Když kvazi stát stojí mimo mezinárodní systém, maří to jeho snahy stát se „skutečným státem“. Někdy mezinárodní organizace slouží jako externí patron kvazi státu (např. NATO v Kosovu v r. 1999). Mezinárodní organizace často slouží jako mediátor mezi uznaným státem a kvazi státem, zapojuje se do jednání mezi nimi a vysílá na jeho území peacekeepingové mise. To může způsobit zakonzervování konfliktu a prodlužuje se doba existence kvazi státu, který získá tak čas pro budování své státnosti (Kolstø 2006: 733–734).

Kolstø uvádí, že kvazi stát není trvalá forma státnosti a nutně musí vyústit ve formu jinou. Jako možné konce kvazi státu uvádí: opětovné začlenění do původního státu, ale jako autonomní jednotka, což je nepravděpodobnější varianta (př. Republika Srbská), dále splynutí s původním státem (například Katanga, Biafra, Srbská Krajina), získání nezávislosti (př. Eritrea), nebo začlenění se do státu, jenž představuje externího patrona, to je ale pouze hypotetická varianta (Kolstø 2006: 734–738).

5 Případová studie: Severokyperská turecká republika

Severokyperská turecká republika (SKTR) byla vyhlášena 15. listopadu 1983 (Štěpánek 2012: 26). Tento kvazi stát se nachází v severní části ostrova Kypr, přičemž zaujímá asi 36,3 % jeho rozlohy (Šlachta 2007: 65), což představuje 3 355 km² (Sagsan–Yıldız 2010: 411). Dle censu v roce 2006 má SKTR 264 000 obyvatel, bez vojáků a turistů asi jen 222 400 obyvatel, v zemi je také přítomno zhruba 33 000 vojáků turecké armády (Šlachta 2007: 65). Článek 2 ústavy Severokyperské turecké republiky stanovuje, že hlavním městem je Lefkoşa³⁰ a oficiálním jazykem je turečtina³¹. Kyperští Turci jsou muslimové, v zemi platí svoboda vyznání, kterou zaručuje článek 23 ústavy SKTR³². Kromě Lefkoši, která je administrativním a ekonomickým centrem země, jsou zde i další velká města, jako je Güzelyurt³³, významný v produkci citrusových plodů, a také turistické resorty Girne³⁴ a Gazimagusa³⁵. Země je rozdělena do pěti administrativních jednotek: Lefkoşa , Gazimagusa, Girne, Güzelyurt a Iskele³⁶. SKTR není v porovnání s jinými evropskými zeměmi příliš urbanizována, 40 % obyvatel žije v rurálních oblastech (Sagsan–Yıldız 2010 : 412). Měnou SKTR je turecká lira³⁷

Severokyperskou tureckou republiku uznává pouze Turecko (Sagsan–Yıldız 2010: 411), které je také jejím externím patronem. OSN prohlásila, že Severokyperská turecká republika je neplatná, autoritu na ostrově představuje pouze kyperská vláda (dnes tvořená pouze kyperskými Řeky) a zároveň vyzvala všechny státy, aby SKTR neuznávaly³⁸. Postoj mezinárodního společenství a chování Kyperské republiky³⁹ způsobil mezinárodní izolaci tohoto kvazi státu. Od března roku 1964 probíhá na ostrově peacekeepingová mise UNFICYP (*The UN Peacekeeping Force in Cyprus*)⁴⁰. Rozdělený Kypr vstoupil v květnu 2004 do Evropské unie, přístupová jednání probíhala pouze s kyperskými Řeky a na základě protokolu č. 10 Přístupové smlouvy

³⁰ Řecky Lefkosía (Šlachta 2007: 65).

³¹ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 31. 3. 2013.

³² Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 31. 3. 2013.

³³ Řecky Morfu (Šlachta 2007: 65).

³⁴ Řecky Kerýnea (Šlachta 2007: 65).

³⁵ Řecky Ammóchostos, mezinárodně se užívá název Famagusta (Šlachta 2007: 65).

³⁶ Řecky Triкомо (Šlachta 2007: 65).

³⁷ Dostupné na: www.studyinnorthcyprus.com/living_in_cy.htm 4. 4. 2013.

³⁸ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550\(1984\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550(1984)) 31. 3. 2013.

³⁹ Dnes Kyperskou republiku představuje řecko-kyperská část.

⁴⁰ Dostupné na: www.un.org/en/peacekeeping/missions/unficyp/mandate.shtml 31. 3. 2013.

bylo až do vyřešení kyperského problému v SKTR pozastaveno uplatňování evropského práva⁴¹. Současným prezidentem je od dubna 2010 Derviş Eroğlu⁴², premiérem je od května 2010 İrsen Küçük⁴³. Proces vzniku Severokyperské turecké republiky a další události, které vedly k tomuto současnému stavu, objasní následující podkapitoly této případové studie, především pak podkapitola následující. V dalších podkapitolách bude především aplikována teorie kvazi státu, jak bylo slíbeno již v úvodu této práce.

5.1 Příčiny a charakter kyperského konfliktu

Kypr má díky své geografické poloze bohatou historii. Ostrov osídlili staří Řekové, a tak zde došlo k rozvoji antické řeckořímské civilizace. Zdejší obyvatelé jako jedni z prvních přijali křesťanství a tuto svou víru si zachovali napříč staletími (Šlachta 2007: 63). Postupně se ostrov dostával pod nadvládu velkých říší jako byla Asýrie, Egypt či Řím⁴⁴. Po rozpadu Říma zůstal zhruba 800 let součástí Byzance⁴⁵. V roce 1191 ostrov během křižáckých výprav dobyl Richard I. Lví srdce a předal jej králi Jeruzalémského království Guy de Lusignanovi, který zde vytvořil království⁴⁶. Roku 1489 ostrov získala Benátská republika a v roce 1571 byl dobyt Turky⁴⁷. „*Od té doby se na ostrově až do padesátých let 20. století vytvořila relativně početná turecká menšina (cca 20%)*“ (Štěpánek 2012: 24). Na základě smlouvy mezi Velkou Británií a Osmanskou říší přešel Kypr, roku 1878, pod britskou nadvládu jako její protektorát a na základě smlouvy z Laussane z roku 1923 jí byl anektován (Fisher 2001: 309). V roce 1925 se ostrov stal britskou korunní kolonií⁴⁸. Když Kypr přešel pod britskou nadvládu, podíl turecké složky se začal snižovat. Turci byli v porovnání s řeckou majoritou méně podnikatelsky aktivní, ocitli se na okraji hospodářského života, stále více se uzavírali do svých komunit a zůstávali stranou boje za nezávislost (Šlachta 2007: 63). Boj za nezávislost na britské nadvládě vypukl v 50. letech 20. století.

⁴¹ Dostupné na: eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/12003T/htm/L2003236CS.093100.htm 31. 3. 2013.

⁴² Dostupné na: www.kktcb.org/content01.aspx?id=1&sayfa=2&lang=en 31. 3. 2013.

⁴³ Dostupné na: www.kktcbasbakanlik.org/en-us/%C3%BCstmenu/ba%C5%9Fbakan/%C3%B6zge%C3%A7mi%C5%9F.aspx 31. 3. 2013.

⁴⁴ Dostupné na: www.libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=90 29. 3. 2013.

⁴⁵ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 29. 3. 2013.

⁴⁶ Dostupné na: geo-evropa.upol.cz/staty/kypr/historie-kypr 29. 3. 2013.

⁴⁷ Dostupné na: www.libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=90 29. 3. 2013.

⁴⁸ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 29. 3. 2013.

Kyperští Řekové měli v úmyslu v rámci ideji *énois* spojení s Řeckem, nicméně Velká Británie odmítala kvůli strategické poloze ostrova Kypr opustit (İşeri 2004: 125).

Kyperští Řekové si mysleli, že když problém internacionalizují, tedy ho dostanou na půdu OSN, pomůže jim to k dosažení *énois*, avšak nakonec měl tento akt opačný účinek (İşeri 2004: 127). Jednání pod záštitou OSN tak probíhala v únoru a březnu roku 1959 v Curychu a Londýně (Štěpánek 2012: 24). Dohod bylo dosaženo na základě ujednání mezi pěti stranami, a sice Velkou Británií, Řeckem, Tureckem, kyperskými Turky a kyperskými Řeky. Dohoda sice zaručovala vývoj směrem ke vzniku samostatné Kyperské republiky, zakazovala ale politickou či ekonomickou unii s jiným státem (İşeri 2004: 127). Bylo také stanoveno, že kyperští Turci získají v parlamentu 30 % křesel, čímž tedy byli „nadreprezentováni“ (Cabada 2007: 201).

Na tomto místě je nutné zmínit *Národní organizaci kyperských bojovníků (EOKA)*. Tato organizace byla založena roku 1955 Georgem Grivasem a od té doby se velmi výrazně zasazovala o *énois*. V letech 1954–1956 spáchala tato organizace celou řadu teroristických útoků na britské vojáky (Cabada 2007: 200). Jako protipól organizace EOKA vzniklo *Turecké hnutí odporu (TMT)*, které na základě ideje *taksim* navrhovalo rozdělení ostrova (Štěpánek 2012: 24). Nakonec tedy obě strany ustoupily a přijaly výše zmíněnou dohodu, EOKA ale sehrála významnou roli v pozdějších událostech.

Kypru byla udělena samostatnost dne 16. srpna 1960 (İşeri 2004: 127). S udělením samostatnosti musely být podepsány další tři smlouvy. První z nich je Zakládající smlouva, která ve svém prvním článku hovoří o tom, že Kyperská republika sestává z území ostrova Kypr, přilehlých ostrovů a také dvou suverénních britských vojenských základen⁴⁹. První z nich je základna Akrotiri/Agroturu, druhá je základna Dhekelii/Dikelyi (Cabada 2007: 202). Dále je důležitý článek 6, který říká, že Kyperská republika, Řecko, Turecko i Velká Británie mají společně konsultovat a spolupracovat ve věcech zajištění obrany Kyperské republiky⁵⁰. Článek 8 potom

⁴⁹ Dostupné na www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

⁵⁰ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

deklaruje, že všechny závazky a práva týkající se Kypru nyní přecházejí od britské vlády na vládu kyperskou⁵¹.

Další smlouvou, která byla v souvislosti se vznikem samostatné Kyperské republiky podepsána, je Garanční smlouva. Tato listina hovoří o důležitosti zachování územní integrity. V prvním článku se opět zmiňuje zákaz jakékoliv politické či ekonomické unie s jiným státem a aktivit, které by k tomuto stavu měly směřovat⁵². Kyperské republice také bylo zakázáno stát se členem politického nebo ekonomického svazku, jehož členem nebyla některá z garančních mocností (Štěpánek 2012: 24). Druhý a třetí článek Smlouvy zavazuje Řecko, Turecko a Velkou Británii respektovat územní integritu Kyperské republiky a vyvarovat se jakékoli aktivitě, která by vedla k výše zmiňované unii⁵³. Důležitý je článek 4, který říká, že v případě porušení předchozích ustanovení jsou tyto mocnosti povinny zajistit návrat do stavu opětovného dodržování Smlouvy a pokud není možná společná akce, provede ji každý stát samostatně⁵⁴.

Třetí smlouvou je Alianční smlouva. Tato listina řeší otázku zajištění míru a bezpečnosti v souladu s Chartou OSN⁵⁵. Opět se hovoří o respektování územní integrity a o společné akci v případě potřeby obrany nově vzniklého státu. Na základě článku 4 pak byly na ostrově rozmístěny řecké (950 mužů) i turecké (650 mužů) vojenské jednotky, jež měly zajistit výcvik kyperské armády⁵⁶.

Prezidentem nově vzniklé republiky byl zvolen řecký arcibiskup Makarios III., který byl v minulosti spojován s EOKOU (Cabada 2007: 200–203). Na základě ústavy z roku 1960 byla vytvořena republika s prezidentským systémem vládnutí, kdy prezidentem měl být Řek a viceprezidentem Turek, kteří měli být voleni svými komunitami (čl. 1)⁵⁷. Druhý článek ústavy hovoří o složení obyvatelstva Kypru. Republiku tvoří dvě politické skupiny, a sice kyperští Řekové, jejichž mateřským jazykem je řečtina a kteří vyznávají řeckou pravoslavnou víru, druhou skupinou jsou kyperští Turci, jež hovoří turecky, a jsou to muslimové. Vedle politických komunit

⁵¹ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013..

⁵² Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

⁵³ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

⁵⁴ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

⁵⁵ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

⁵⁶ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf 29. 3. 2013.

⁵⁷ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/99914.pdf 30. 3. 2013.

jsou zde i komunity náboženské. Občané státu se mají rozhodnout, do které z těchto skupin patří, přičemž na základě stanovených pravidel mohou svou komunitu opustit. Bylo řečeno, že žena po svatbě patří do takové komunity, ze které pochází její manžel⁵⁸.

Politický systém byl nastaven tak, aby byli kyperští Turci „nadreprezentováni“. Ačkoli tvořili asi 18 % obyvatelstva, bylo jim přiřknuto 30 % křesel v parlamentu, 30 % mandátů ve vládě, 30 % postů v úředním aparátu a 40 % postů v armádě (Cabada 2007: 202). Takovýto systém vznikl na základě dohody tří zahraničních mocností, bez ohledu na skutečnosti na ostrově (Štěpánek 2012: 24).

Systém se ukázal jako nefunkční a už v roce 1963 žádal Makarios o dodatky k ústavě, které by zrušily tureckou výhodu, zástupci kyperských Turků však byli proti⁵⁹. V prosinci propukly v Nikósii ozbrojené nepokoje proti turecko-kyperské komunitě⁶⁰, které hrozily přerůst v konflikt mezi Řeckem a Tureckem (Štěpánek 2012: 24). Zástupci kyperských Turků přestali participovat ve vládě a kyperští Turci se ze strachu před útoky začali stahovat do enkláv⁶¹. Po bezvýsledné konferenci mezi zástupci Velké Británie, Řecka, Turecka, kyperských Turků a kyperských Řeků v Londýně, vyslal na žádost Makaria III. generální tajemník OSN U Thant na ostrov vyslance. Na základě jeho zprávy a vydáním rezoluce 186⁶² byla v roce 1964 na Kypr vyslána peacekeepingová mise UNFICYP⁶³. „*Makarios III. prosadil angažmá OSN, aby se vyhnul možnosti, že situaci na ostrově bude řešit NATO, jak navrhovali Britové*“ (Štěpánek 2012: 24). Od března 1964 se zde tedy opět musela angažovat OSN, Makarios údajně znovu internacionalizoval problém a upozorňoval na tureckou hrozbu, aby se mohl vyhnout závazkům plynoucím z ústavy z roku 1960 (İşeri 2004: 128). İşeri dokonce tvrdí, že kyperští Řekové využívali tuto mezinárodní organizaci jako politický nástroj k prosazování své vůle (İşeri 2004: 128). I přes přítomnost jednotek OSN, docházelo na ostrově stále k útokům proti kyperským Turkům, kteří se v reakci na to masivně stahovali do svých enkláv, a zanechávali po sobě své domy

⁵⁸ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/99914.pdf 30. 3. 2013.

⁵⁹ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

⁶⁰ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013

⁶¹ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013

⁶² Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186\(1964\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186(1964)) 30. 3. 2013.

⁶³ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

i půdu za cenu zajištění větší bezpečnosti. V enklávách potom žili v narychlo postavených chatrčích a v turecko-kyperských částech Nikósie tak vznikaly slumové oblasti⁶⁴. V červnu roku 1964 byl parlamentem, který byl nyní složený pouze z kyperských Řeků, přijat zákon o vytvoření Národní gardy, v jejímž čele stál Grivas⁶⁵. „Navíc sem řecká vláda pod vedením Georgia Papandrea tajně rozmístila divizi o síle deseti tisíc mužů“ (Štěpánek 2012: 25). Turecko se začalo poprvé připravovat na invazi na ostrov, nakonec ji ale po varování ze strany amerického prezidenta Lyndona B. Johnsona odvolali. Mezitím také docházelo ke sporům mezi Makariem a řeckou vládou. Makarios byl sice zprvu příznivcem énois, poté ale svůj názor změnil a byl stoupencem ideji samostatného kyperského státu, což se Řecku nelíbilo. Navíc proti Makariovi stála i EOKA–B, ilegální organizace, tvořená skalními příznivci énois, jež se vydělili z EOKA (Cabada 2007: 200).

Americký politik Dean Acheson vypracoval plán na rozdělení ostrova. Achesonův plán byl projednáván v červnu 1964 v Ženevě a spočíval v rozdělení ostrova tak, že větší část by dostalo Řecko, Turecko by získalo území s tureckými enklávami na severu, tureckou vojenskou základnu a ostrov Kastellorizon (Fischer 2001: 313). Makarios plán odmítl⁶⁶.

Za aktivní účasti Grivase a především jeho Národní gardy docházelo k eskalaci násilí vůči kyperským Turkům. V roce 1964 došlo k útokům na dvě turecko-kyperské enklávy a k jejich obléhání (Fisher 2001: 310). V reakci na tyto události začalo Turecko řecko-kyperské pozice bombardovat (Štěpánek 2012: 25). OSN vydalo rezoluci 193⁶⁷, kde vyzívá tureckou armádu, aby okamžitě přestala s bombardováním a používáním jakékoliv síly vůči kyperské vládě, vyzívá k okamžitému uzavření míru mezi všemi zúčastněnými stranami, zdržení se jakýchkoli dalších akcí a spolupráci s velitelem UNFICYP⁶⁸. V roce 1965 začala probíhat jednání mezi Tureckem (premiér Demirel) a Řeckem (premiér Stefanopoulos). Po vojenském puči v Řecku se ale jednání zastavila a v roce 1967 pak definitivně ztroskotala, přičemž docházelo k neustálému zhoršování vztahů mezi oběma stranami (Fisher 2001: 314).

⁶⁴ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

⁶⁵ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013

⁶⁶ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

⁶⁷ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/193\(1964\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/193(1964)) 30. 3. 2013

⁶⁸ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/193\(1964\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/193(1964)) 30. 3. 2013

Grivas s Národní gardou v roce 1967 zaútočil na turecko-kyperské vesnice Ayios Theodoros a Kophinou, což si vyžádalo asi 26 obětí na straně kyperských Turků a následnou reakci Turecka. To začalo mobilizovat a dalo kyperské vládě ultimátum, jež zahrnovalo vyhoštění Grivase z Kypru, odchod řeckých divizí, zaplacení odškodného pozůstalým obětí z Ayios Theodoros a Kophinou, ukončení násilí vůči kyperským Turkům a rozpuštění Národní gardy⁶⁹.

Řecká junta a na ní napojený Grivas nakonec požadavkům ustoupili. Vojenská divize byla stažena zpátky do Řecka a Grivas zemi opustil (Štěpánek 2012: 25). Etnické konflikty ale pokračovaly. V letech 1967–1968 probíhaly další násilnosti a kyperští Turci si tak vytvořili vlastní prozatímní správu⁷⁰. Zvláštní vyslanec NATO zprostředkoval jednání mezi Tureckem a Řeckem, jejichž představitelé se dohodli, že na ostrově zůstane jen takový počet vojáků, který stanovovaly smlouvy z roku 1960. Makarios Národní gardu nerozpustil, čímž si vzhledem k pozdějším událostem docela uškodil⁷¹.

V roce 1968 začala další jednání. Stranu kyperských Řeků zastupoval Glafkos Clerides (mezi léty 1960–1976 předseda parlamentu⁷²) a kyperské Turky zastupoval Rauf Denктаş⁷³. Na těchto jednáních ale nedošlo ke shodě v otázkách udržení unitárnosti státu ani ohledně zachování garančního vztahu (Fisher 2001: 314).

Makarios se obával stále rostoucího vlivu Řecka, a tak vyslal požadavek na odvolání řeckých důstojníků z Kypru. Jako odpověď přišel puč v červenci roku 1974, za kterým stála řecká junta přímo napojená na EOKU-B, a také na Národní gardu, kterou předtím infiltrovali stoupenci énois⁷⁴. Makarios musel emigrovat a turecká reakce na sebe nenechala dlouho čekat. Turci se nejprve pokoušeli dohodnout s Velkou Británií, ta ale reagovala neochotně, a tak se rozhodli k samostatné akci. Vylodili se u Kyrenie a dobyli jí. Následně byla svržena pučistická vláda v čele s Nikosem Sampsonem (Štěpánek 2012: 25). Rada bezpečnosti OSN ale vydala

⁶⁹ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

⁷⁰ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

⁷¹ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm 30. 3. 2013.

⁷² Dostupné na: www.glafkosclerides.com.cy/Biography.aspx 30. 3. 2013.

⁷³ Rauf Denктаş je nejznámější osobností kyperských Turků. Narodil se roku 1924 v Ktimmě, vystudoval právo ve Velké Británii a zúčastnil se jednání o vzniku Kyperské republiky. Reformu ústavy považoval za přílišné zvýhodnění kyperských Řeků a v tomto duchu také vystupoval, nakonec se stal prvním prezidentem Severokyperské turecké republiky (Šlachta 2007: 68–69).

⁷⁴ Dostupné na: www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus2.htm 30. 3. 2013.

rezoluci 353⁷⁵ a vyzvala k ukončení intervence a nastolení míru. Turecká intervence se tak nesetkala s pochopením mezinárodního společenství. Následovala jednání v Ženevě (Fisher 2001: 314). „Zástupci Turecka a Denктаş přišli s návrhem radikální proměny uspořádání na ostrově – vytvoření bikomunální federace s tím, že kyperským Turkům připadne přes 30% území“ (Štěpánek 2012: 25). Jejich požadavkům ale nebylo vyhověno, a tak došlo k druhé turecké intervenci, na kterou Rada bezpečnosti OSN reagovala vydáním rezoluce 361⁷⁶ (İşeri 2004: 131). Ta počátečním prohlášením o potvrzení předešlých rezolucí jasně ukazuje stanovisko OSN vůči druhé intervenci, obsah rezoluce se potom zabývá problematikou velkého množství uprchlíků, kteří v té době proudili jak z jihu na sever tak naopak. Vyzývá všechny strany ke vzájemné spolupráci, a také kooperaci s jednotkami UNFICYP pro zajištění základních potřeb uprchlíků⁷⁷.

Od té doby již Denктаş nebyl ochoten přistoupit na nic menšího než byla revize ústavy z roku 1960 a vytvoření bikomunální bizonální federace⁷⁸ (Štěpánek 2012: 25). 13. února 1975 vyhlásili kyperští Turci jednostranně Turecký federativní stát Kypř (Turkish Federated State of Cyprus/TFSC), v čele s prezidentem Denктаšem (Fisher 2001: 311). Mezinárodní společenství ale tento stav neuznalo. Rada bezpečnosti OSN vydala rezoluci 367⁷⁹, kde prohlásila, že Kyperská republika není žádná federace a že má být zachována územní integrita státu dále je zde zdůrazněna potřeba účasti generálního tajemníka OSN pro zprostředkování jednání⁸⁰. Úřad generálního tajemníka Javiera Péreze de Cuellara tedy poskytoval Denктаšovi i Kyprianovi (nástupce Makária) dobré služby ale jednání nevedla k žádnému rozuzlení (İşeri 2004: 133).

Denктаş proto jednání odložil a 15. listopadu 1983 severokyperský „parlament“ vyhlásil nezávislou Severokyperskou tureckou republiku (SKTR) (Fisher 2001: 311).

⁷⁵ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/353\(1974\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/353(1974)) 30. 3. 2013.

⁷⁶ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/361\(1974\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/361(1974)) 30. 3. 2013.

⁷⁷ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/361\(1974\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/361(1974)) 30. 3. 2013.

⁷⁸ Vytvoření bikomunální bizonální federace by znamenalo, vytvoření federace složené z turecko-kyperské části: Turecko-kyperského státu a řecko-kyperské části: Řecko-kyperského státu. Obě federativní jednotky by si byly rovný, měly by společnou federativní vládu a jednu společnou mezinárodněprávní subjektivitu (Zdroj: www.unficy.org/nqcontent.cfm?a_id=1588 27. 4. 2013).

⁷⁹ Dostupné na: www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/367 30. 3. 2013.

⁸⁰ Dostupné na: www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/367 30. 3. 2013.

OSN vydala rezoluci 541⁸¹, kde prohlašuje nezávislost Severokyperské turecké republiky za neplatnou, odsuzuje skutečnost jejího vyhlášení jakožto porušení územní integrity uznaného státu a podotýká, že tento akt pouze zhoršuje situaci na Kypru a apeluje na generálního tajemníka, aby zprostředkoval jednání mezi oběma stranami⁸². O rok později vydala OSN rezoluci 550⁸³. Zde odsuzuje počínání kyperských Turků, kteří nerespektují rezoluci 541 a pokračují v dalším budování „státu“. Došlo k navázání diplomatických vztahů mezi Severokyperskou tureckou republikou a Tureckem, což tedy znamená její faktické uznání ze strany Turecka, dále proběhlo ústavní referendum a volby. Rezoluce potvrzuje rezoluci 541 a požaduje její okamžitou implementaci, vyzývá všechny státy, aby neuznávaly Severokyperskou tureckou republiku, žádá generálního tajemníka o zprostředkování dobrých služeb a prodlužuje mandát UNFICYP⁸⁴. Samostatná severokyperská republika tedy existuje od roku 1983. Následující podkapitoly se budou zabývat charakteristikou této entity, tak aby bylo, na základě poskytnutých informací, možno vysledovat, že SKTR je skutečně kvazi státem.

5.2 Aplikace znaků kvazi státu dle Pála Kolstø

5.2.1 Kontrola nad nárokovaným územím

V odborné literatuře se ve spojení se Severokyperskou tureckou republikou někdy používá pojem „samosprávný protektorát Turecka“ (viz například Šlachta 2007: 65). Tento status SKTR v roce 2001 de facto přičkl i Mezinárodní soud pro lidská práva ve Štrasburku, když tvrdí, že Severokyperskou tureckou republiku nemůžeme považovat za samostatný stát, protože efektivní kontrolu nad územím vykonává Turecko (Sinagra 2012: 9). Z pouhé přítomnosti tureckých vojenských jednotek na území SKTR ale nelze vyvozovat, že Turecká vláda, zde vykonává správu (Sinagra 2012: 13). Severokyperská turecká republika má svou vlastní ústavu a jsou zde vynucovány zákony Severokyperské turecké republiky a nikoliv zákony turecké. Ekonomická závislost SKTR na Turecku a skutečnost, že tento kvazi stát je na

⁸¹ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/541\(1983\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/541(1983)) 30. 3. 2013.

⁸² Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/541\(1983\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/541(1983)) 30. 3. 2013.

⁸³ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550\(1984\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550(1984)) 30. 3. 2013.

⁸⁴ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550\(1984\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550(1984)) 30. 3. 2013.

Turecku v mnoha ohledech závislý (např. pošta a telekomunikace musí procházet přes Turecko a až potom směřují do SKTR), vyplývá z absence vnější suverenity Severokyperské turecké republiky (Sinagra 2012: 14). Turecké vojenské jednotky jsou zde z důvodu ochrany kyperských Turků před agresí kyperských Řeků a nejsou zapojeny do vlády. Severokyperská vláda vykonává efektivní kontrolu nad územím (Sinagra 2012: 15).

Ústava Severokyperské turecké republiky byla přijata 7. května 1985⁸⁵. „*Politický systém SKTR je poloprezidentský...post prezidenta je považován za nejvýznamnější ústavně-politickou instituci v systému*“ (Cabada 2007: 210). To je způsobeno faktem, že Rauf Denктаş byl prezidentem od roku 1973 až do roku 2005, kdy ho vystřídal Ali Talat a pro mezinárodní společenství de facto ztělesňuje Severokyperskou tureckou republiku (Cabada 2007: 210). Dle článku 77 Ústavy má parlament Severokyperské turecké republiky 50 poslanců⁸⁶. Jejich pravomoci stanovuje článek 78 Ústavy⁸⁷. Parlament přijímá, ruší nebo mění zákony, uděluje důvěru vládě, přijímá rozhodnutí ohledně rozpočtu, rozhoduje v otázkách měny a vyhlášení války, dává souhlas k ratifikaci mezinárodních smluv, schvaluje rozvojové plány, rozhoduje o udělení amnestie a výkonu trestů smrti, vynesných soudy⁸⁸. Poslanci jsou voleni na základě proporcčního systému s klauzulí 8 %, není zde instituce náhradníků, v případě potřeby se konají doplňkové volby (Cabada 2007: 211). Země je rozdělena do tří volebních obvodů: Lefkoşa, která má 23 mandátů, Gazimagusa, jež má 19 mandátů a Girne s 8 mandáty (Cabada 2007: 211). Současným předsedou parlamentu je Hasan Bozer⁸⁹.

Čtvrtá část Ústavy se zabývá mocí výkonnou a řadí sem prezidenta a vládu. Prezident je volen na pět let, podmínky, které musí kandidát splňovat, jsou stanoveny článkem 99 Ústavy⁹⁰. Prezident je zvolen na základě zisku absolutní většiny hlasů, do druhého kola postupují dva nejúspěšnější kandidáti (Cabada 2007: 210). Prezident má

⁸⁵ Dostupné na: www.tjssl.edu/slomansonb/CypTurk.html 1. 4. 2013.

⁸⁶ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁸⁷ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁸⁸ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁸⁹ Dostupné na: www.cm.gov.nc.tr/MeclisBaskan.aspx 1. 4. 2013.

⁹⁰ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

být nestranný (čl. 101)⁹¹. Prezident je hlavou státu a proto, byl měl vystupovat v zájmu zachování jednoty a integrity státu a společnosti, je formálním velitelem ozbrojených sil, měl by zajišťovat, aby byla dodržována Ústava (čl. 102 Ústavy). „*Prezident jmenuje představitele nejsilnější frakce v nově zvoleném parlamentu do pozice mandátáře, který má 15 dní na sestavení většinové vlády*“ (Cabada 2007: 211). Poté ho prezident jmenuje premiérem a dle jeho návrhu jmenuje deset ministrů, premiér vždy musí být i poslancem. Vláda do týdne požádá parlament o důvěru (Cabada 2007: 211). Premiér je odpovědný za činnost vlády a zodpovídá se parlamentu, zodpovídá za aplikování zákonů, v čele vlády může premiéra nahradit prezident, a to za takových okolností, kdy to považuje za nutné, nebo pokud o to premiér požádá (čl. 107 Ústavy)⁹².

Vládu, kromě premiéra, tvoří ministr zahraničních věcí; ministr financí, ministr školství, mládeže a tělovýchovy; ministr zdravotnictví; ministr cestovního ruchu životního prostředí a kultury; ministr dopravy; ministr vnitra; ministr práce a sociálních věcí; ministr hospodářství a energetiky a ministr zemědělství⁹³.

K vládě je ještě přidružen zvláštní orgán, jenž se nazývá Bezpečnostní rada. Ta je složena z prezidenta, předsedy parlamentu, premiéra, ministra vnitra, ministra zahraničních věcí a ministra obrany, velitele policie a armády. Bezpečnostní rada kooperuje s vládou, stará se o to, aby byla zajišťována nezávislost, územní integrita a bezpečnost země (čl. 111 Ústavy)⁹⁴

Čtvrtá část Ústavy se dále zabývá „*správními ustanoveními*“⁹⁵. Hovoří například o ombudsmanovi, jehož úřad je zaveden na základě čl. 114 Ústavy, administrativním dělení země do divizí a obraně: „*Obranu země zajišťují Ozbrojené jednotky Severokyperské turecké republiky*“ (čl. 117 Ústavy⁹⁶). V době války jmenuje prezident, na návrh ministra obrany a po schválení vlády, faktického velitele ozbrojených sil (čl. 117 Ústavy)⁹⁷.

⁹¹ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁹² Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁹³ Dostupné na: www.basbakanlik.gov.ct.tr/tr-tr/%C3%BCstmenu/bakanlarkurulu/bakanlarkurulu2.aspx 1. 4. 2013.

⁹⁴ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁹⁵ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁹⁶ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

⁹⁷ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

Na vrcholu soudní moci stojí Nejvyšší soud, který je složen z předsedy a sedmi soudců, jmenovaných prezidentem. Tento soud plní zároveň funkci ústavního soudu a vrchní volební komise (Cabada 2007: 212). „Z hlediska místní samosprávy je země rozdělena na 28 měst a 130 vesnic“ (Cabada 2007: 212). Orgány městské samosprávy tvoří zastupitelstvo a starosta, v čele vesnic potom stojí staršina a čtyři přísedící, všichni jsou voleni na čtyři roky (Cabada 2007: 212) Mezi nejvýznamnější politické strany řadíme Stranu národní jednoty (*Ulusal Birlik Partisi*, UBP), Demokratickou stranu (*Demokrat Partisi*, DP), Republikánskou tureckou stranu (*Cumhuriyetçi Türk Partisi*, CTP) (Cabada 2007: 210–211).

Dle zprávy organizace Freedom House jsou volby v Severokyperské turecké republice svobodné a spravedlivé⁹⁸. Zároveň ale zpráva hovoří o tom, že asi 1 000 Řeků a Maronitů (křesťané), kteří žijí v SKTR, jsou zbaveni volebního práva, v parlamentu nejsou reprezentovány menšiny a ženy jsou „podreprezentovány“⁹⁹. Jsou zde také problémy s korupcí ve vysoké politice. „Po volbách v roce 2009 *Denktaş*, jenž je lídrem Demokratické strany, tvrdil, že si všechny politické strany kupovaly hlasy a sám přiznal, že rozdal 10 000 Euro“¹⁰⁰. Co se týče svobody přístupu k informacím, svoboda tisku je víceméně respektována, trestní zákon ale umožňuje odsoudit žurnalisty za to, co píší a někteří si na to také stěžují. Přístup k internetu není vládou omezován¹⁰¹. V Ústavě je zakotvena svoboda náboženství a dle Freedom House je tato svoboda respektována. SKTR je sekulárním, nábožensky svobodným kvazi státem. „Policie SKTR, jež je pod kontrolou turecké armády, občas porušuje zákony a objevují se obvinění z týrání a zneužívání vězňů“¹⁰².

V SKTR jsou kromě kyperských Turků i Turci, kteří přišli z Turecka po roce 1974. Po rozdělení ostrova v roce 1974 sem totiž Turecko přivezlo 65 000 svých obyvatel, aby zde posílilo turecký prvek (Tesař 2007: 159). Dalšími etnickými skupinami jsou, již zmiňovaní kyperští Řekové a Maronité. Dle Freedom House jsou všechny tyto tři skupiny obyvatel diskriminovány¹⁰³. V zemi je také postihována

⁹⁸ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

⁹⁹ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰⁰ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰¹ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰² Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰³ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

homosexualita¹⁰⁴. Ženy a muži si sice jsou formálně rovni, v praxi to ale nebývá příliš dodržováno (př. v zaměstnání). Na základě průzkumu v roce 2007 byly ¾ žen někdy obětí násilí, především potom domácího násilí¹⁰⁵. Neexistují zde žádné zákony, na jejichž základě by bylo možno odsoudit domácí násilí nebo sexuální obtěžování¹⁰⁶. Podle Severokyperské nadace pro lidská práva (Turkish Cypriot Human Rights Foundation¹⁰⁷) je SKTR „*destinací pro obchod s ženami, zejména z východní Evropy a Ruska a tento problém není téměř vůbec řešen*“¹⁰⁸.

Stát poskytuje svým občanům služby. Na základě článku 45 Ústavy je zakotveno, že je povinností státu poskytovat všem osobám zdravotní péči¹⁰⁹. Zdravotní péče je v SKTR na vysoké úrovni, jsou zde dostupné moderní technologie používané ve zdravotnictví, běžně se provádějí transplantace a operace srdce. Zdravotní péče je dobře přístupná¹¹⁰. V Ústavě je kromě povinnosti poskytování zdravotní péče zakotvena i povinnost sociální ochrany občanů (čl. 55)¹¹¹ a právo na vzdělávání (čl. 59)¹¹². Povinná školní docházka platí pro každé dítě do 15 let bez ohledu na pohlaví. Každý má právo na bezplatné vzdělávání do věku 18 let. Stát má povinnost zajistit vzdělávání a to v souladu s národními kulturními hodnotami i morálními hodnotami¹¹³. Kriminalita v SKTR je spíše nízká¹¹⁴.

Země je poměrně dost militarizovaná, nachází se zde asi 33 000 tureckých vojáků, severokyperské jednotky pak čítají asi 4 500 mužů (Sert 2010: 251). V SKTR je povinná vojenská služba pro zdravotně způsobilé muže od 18 let, v případě potřeby mohou být na základě rozhodnutí parlamentu povolány i ženy¹¹⁵. Armáda demonstruje

¹⁰⁴ Dostupné na: www.hrw.org/news/2011/10/26/joint-statement-northern-cyprus-regarding-arrests-under-article-171 1. 4. 2013.

¹⁰⁵ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰⁶ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰⁷ Dostupné na: www.ktihv.org/index_ENG.htm 1. 4. 2013.

¹⁰⁸ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹⁰⁹ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

¹¹⁰ Dostupné na: evergreendevelopments.com/health-care.php 1. 4. 2013.

¹¹¹ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

¹¹² Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

¹¹³ Dostupné na: www.kktcb.org/upload/pdf/12951.pdf 1. 4. 2013.

¹¹⁴ Dostupné na: northcypruspropertiesandvillas.wordpress.com/2010/02/17/why-to-choose-north-cyprus-as-a-holiday-destination-2/ 1. 4. 2013.

¹¹⁵ Dostupné na: www.mucahit.net/asal_sube.aspx 1. 4. 2013.

svou sílu vždy při oslavách státního svátku 20. července k výročí příchodu tureckých vojsk (1974), který je označován jako Den míru a svobody¹¹⁶.

Severokyperská turecká republika si vytváří svou vlastní identitu. SKTR má svou státní vlajku, státní znak, znak své armády i státní hymnu. Používají se turecké názvy měst (viz Güzelyurt namísto Morfu). V zemi je řada škol a univerzit, jež bezpochyby přispívají k budování národního povědomí. „V roce 2004 začaly školy, na základě doporučení Evropské unie, vyučovat méně předpojatě, co se historie SKTR týče“¹¹⁷. SKTR má své vlastní státní svátky, které také přispívají k vytváření vlastní identity. Slaví se například již zmiňovaný Den míru a svobody (20. 7.), Den republiky SKTR (15. 11.), na druhou stranu je nutno říci, že se zde slaví i poměrně dost tureckých svátků¹¹⁸. Slaví se festivaly, které se týkají typických plodin pěstovaných v SKTR, například 24. března proběhl Festival tulipánů¹¹⁹. Těchto veřejných akcí se zúčastňuje prezident, který sám hovoří o jejich důležitosti, jakožto reprezentace Severokyperské turecké republiky¹²⁰. SKTR má svůj vlastní fotbalový tým¹²¹ a folklórní soubor Hasder je nejstarším folklórním souborem v SKTR, jež se snaží zkoumat a rozšiřovat severokyperský folklor¹²². SKTR má i vlastní rádia, televizní stanice a tisk¹²³.

5.2.2 Proklamace nezávislosti: Vojensko-politický sektor

V případě Severokyperské turecké republiky hraje významnou roli jak její externí patron Turecko, tak mezinárodní organizace OSN a Evropská unie (EU). Jak jsem již zmiňovala, Turecko je jedinou zemí, která má s SKTR diplomatické styky, tedy jí uznává a má tak pro tento kvazi stát význam nejen z hlediska ochrany ale i v otázkách mezinárodní politiky a ekonomiky. SKTR udržuje styky i s jinými státy, tyto se ale nenazývají diplomatickými. Severokyperská turecká republika zde má de

¹¹⁶ Dostupné na: www.northcyprusonline.com/North-Cyprus-Online-General-Information-public-holidays.php 1. 4. 2013.

¹¹⁷ Dostupné na: www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus 1. 4. 2013.

¹¹⁸ Dostupné na: www.northcyprusonline.com/North-Cyprus-Online-General-Information-public-holidays.php 1. 4. 2013.

¹¹⁹ Dostupné na: www.kktcb.org/content02.aspx?id=3&sayfa=20&content=2701&select= 1. 4. 2013.

¹²⁰ Dostupné na: www.kktcb.org/content02.aspx?id=3&sayfa=20&content=2701&select= 1. 4. 2013.

¹²¹ Dostupné na: www.national-football-teams.com/v2/country.php?id=239 1. 4. 2013.

¹²² Dostupné na: www.hasder.org/Vakif/vakifGenel.htm 1. 4. 2013.

¹²³ Dostupné na: www.cypnet.co.uk/ncyprus/n-news.htm 1. 4. 2013.

facto zastoupení. SKTR tak má své reprezentanty také v Austrálii, Ázerbájdžánu, Belgii, Kanadě, Číně, Francii, Německu, Maďarsku, Itálii, Pákistánu, Saudské Arábii, Jihoafrické republice, Švýcarsku, Spojených arabských emirátech, Velké Británii a USA¹²⁴. Důležitou roli pro severokyperskou zahraniční politiku hraje Turecko, které reprezentuje zájmy SKTR v těch zemích, kde tato nemá své zástupce. SKTR má v Ankaře své velvyslanectví a ambasádu a zahraniční velvyslanci ji zde mohou navštívit¹²⁵.

Z důvodu postojů mezinárodního společenství a politiky Kyperské republiky je Severokyperská turecká republika poměrně dost izolována od okolního světa, a tak je v mnoha věcech závislá na Turecku. V červenci roku 1994 uvalil Evropský soudní dvůr embargo na dovoz citrusů a jiných zemědělských plodin z SKTR do států EU. Soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že dokumenty k vyváženým plodinám jsou vydávány neuznanou vládou a tudíž jsou neplatné¹²⁶. Kvůli politice Kyperské republiky, která SKTR označuje jako okupované území, se Severokyperskou tureckou republikou příliš neobchodují ani jiné státy. Představitelé SKTR si stěžují, že kyperští Řekové vytvářejí nátlak na zahraniční vlády, aby zamezily jejich obchodování s SKTR, tak jak tomu bylo například v případě Norska v roce 1997¹²⁷. Kyperská vláda také v roce 1974 uzavřela přístavy a letiště na území Severokyperské turecké republiky s odůvodněním, že když na tomto území nevykonává efektivní kontrolu, nemohla by v těchto oblastech ani ručit za bezpečnost plavby¹²⁸. Tato skutečnost vytváří problémy v případě obchodování SKTR s EU. Obchod probíhá na základě speciálních předpisů a platí, že zboží ze Severokyperské turecké republiky může být vyváženo do zemí EU pouze přes přístavy a letiště, jež kontroluje kyperská vláda. To znamená, že zboží musí být nejdříve ze severu dopraveno do jižních přístavů, a až poté se může vyvést. Pro Severokyperskou tureckou republiku je tento postup nejen obtížný, ale i drahý¹²⁹. Zástupci SKTR si na represe ze strany kyperské vlády stěžovali i prostřednictvím

¹²⁴ Dostupné na: www.ercanairportnorthcyprus.com/visa-requirements/trnc-embassies-abroad/ 2. 4. 2013.

¹²⁵ Dostupné na: www.ercanairportnorthcyprus.com/visa-requirements/trnc-embassies-abroad/ 2. 4. 2013.

¹²⁶ Dostupné na: www.embargoed.org/living_with_embargoes.php 2. 4. 2013.

¹²⁷ Dostupné na: www.embargoed.org/living_with_embargoes.php 2. 4. 2013.

¹²⁸ Dostupné na: www.mfa.gov.cy/mfa/mfa2006.nsf/cyprus16_en/cyprus16_en?OpenDocument 2. 4. 2013.

¹²⁹ Dostupné na:

www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=search&docid=4e54e9892&skip=0&query=resolution%20about%20northern%20cyprus 2. 4. 2013.

dopisů, jež byly na půdu OSN předávány přes tureckého velvyslance. Například v roce 2002 zástupce SKTR Aytuğ Plümer napsal dopis, jenž byl přes tureckého velvyslance Ümit Pamira adresován generálnímu tajemníkovi OSN¹³⁰, kde si Plümer stěžoval na „krutá embarga ze strany kyperských Řeků, kterým jsou kyperští Turci vystaveni každý den a jež se týkají sociálních, kulturních, ekonomických a politických záležitostí“¹³¹. Hovoří o tom, že kyperští Turci nemohou svobodně cestovat a zúčastňovat se mezinárodních událostí, kyperští Řekové se snaží potrestat každého, kdo by chtěl obchodovat s SKTR, zabraňují turistům přechod z jižní části ostrova do SKTR, zadržují kapitány lodí, kteří by chtěli přistát v severokyperských přístavech a neustále hrozí zemím, které spolupracují s SKTR v ekonomických, sociálních, kulturních, vzdělávacích nebo sportovních aktivitách¹³². Od roku 2004 je Kyperská republika v EU (viz níže) a kyperští Řekové na stížnosti kyperských Turků namítají, že mohou cestovat do jižní části ostrova, tam požádat o pas EU a poté cestovat po celé Evropě¹³³. Kvůli tomu, že Severokyperská turecká republika není mezinárodně uznána, všechna pošta a telefonní spojení musí procházet přes Turecko, sportovní týmy SKTR se nemohou zúčastňovat mezinárodních sportovních soutěží, jako jsou Olympijské hry, světová mistrovství apod.¹³⁴ Severokyperská turecká republika má několik letišť, z nichž největší je Ercan¹³⁵, avšak v praxi se musí létat přes Turecko. Mnoho zemí navíc neuznává severokyperské pasy, takže si „občané“ SKTR musí pořídit pas turecký nebo pas Kyperské republiky¹³⁶. Severokyperská turecká republika je od roku 1979 pozorovatelským státem Organizace islámské spolupráce¹³⁷

Na základě rezolucí OSN generální tajemníci poskytovali oběma stranám kyperského konfliktu dobré služby. Od roku 1964 je zde peacekeepingová mise UNFICYP¹³⁸, která má dle resoluce OSN zabránit případnému opakování bojů,

¹³⁰ v roce 2002 Kofi A. Annan (<http://www.osn.cz/system-osn/generalni-tajemnik/?i=153&x=16&y=6> 2. 4. 2013.

¹³¹ Dostupné na: www.un.org/documents/ga/docs/56/a56847.pdf 2. 4. 2013.

¹³² Dostupné na: www.un.org/documents/ga/docs/56/a56847.pdf 2. 4. 2013.

¹³³ Dostupné na:

www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=search&docid=4e54e9892&skip=0&query=resolution%20about%20northern%20cyprus 2. 4. 2013.

¹³⁴ Dostupné na: www.embargoed.org/embargoes.php 2. 4. 2013.

¹³⁵ Dostupné na: www.ercanairportnorthcyprus.com/visa-requirements/trnc-embassies-abroad/ 2.4.2013.

¹³⁶ Dostupné na: www.embargoed.org/embargoes.php 2. 4. 2013.

¹³⁷ Dostupné na: www.oic-oci.org/page_detail.asp?p_id=179 2. 4. 2013.

¹³⁸ Dostupné na: www.unficyp.org/nqcontent.cfm?a_id=1577&tt=graphic&lang=11 2. 4. 2013.

příspěvat k obnově práva a pořádku. Jednotky UNFICYP kontrolují hranici mezi SKTR a jižním Kyprem, jež je nazývána nárazníková zóna („*Buffer zone*“ nebo „*Green zone*“) a je stanovena na základě příměří z 16. srpna 1974¹³⁹. Od roku 2003 je zde několik přechodů mezi severní a jižní částí¹⁴⁰. Rezoluce OSN č. 2089¹⁴¹ ze začátku tohoto roku, říká, že s ohledem na situaci na Kypru, bude mise zatím stále pokračovat¹⁴².

V rámci poskytování dobrých služeb vzniklo několik plánů na konečné vyřešení kyperského konfliktu, žádný ale nebyl přijat. Mezi nejvýznamnější lze zařadit „*Set of Ideas*“ z roku 1992, jehož autorem byl generální tajemník Butrus Butrus-Ghálí (Fisher 2001: 316). Tento plán počítal s vytvořením federace, s dvoukomorovým parlamentem, kde by byli v dolní komoře kyperští Řekové a kyperští Turci zastoupeni v poměru 70:30, v horní komoře 50:50 a ve vládě 7:3. Plán také počítal s vyrovnáním majetkových sporů, které vznikly okolo roku 1974, když kyperští Řekové prchali na jih a kyperští Turci na sever a zanechávali po sobě majetek (Migdalovitz 2007: 4). Dalším významným plánem byl „*Annan Plan*“ (Annanův plán) z roku 2002, jehož autorem byl generální tajemník Kofi A. Annan (Fisher 2001: 317). Tento plán měl největší šanci na úspěch, neboť nabízel oběma stranám přijatelné řešení a kyperští Turci byli spokojeni (İşeri 2004: 136). Kyperská republika měla být federací po švýcarském a belgickém vzoru, parlament měl být dvoukomorový, přičemž v každé komoře by bylo 48 členů (Migdalovitz 2007: 8). V senátu by oba státy byly zastoupeny rovnocenně, v poslanecké sněmovně v poměru na základě počtu obyvatel, přičemž ani jeden z nich by nesměl mít méně než 25 % křesel (Migdalovitz 2007: 8). „Prezidentská rada“ by měla 6 členů, kteří by rotovali ve funkci a prezidenta a viceprezidenta, a to každých 10 měsíců (Migdalovitz 2007: 8). Mělo dojít ke snížení počtu vojenských jednotek, demilitarizaci Kypru a narovnání majetkových poměrů (Migdalovitz 2007: 8). V roce 2004 se konala referenda o přijetí Annanova plánu. Kdyby byl plán přijat, Kypr měl šanci vstoupit do EU jako jednotný stát (viz níže).

¹³⁹ Dostupné na: www.unficy.org/nqcontent.cfm?a_id=1592&tt=graphic&lang=11 2. 4. 2013.

¹⁴⁰ Dostupné na: www.unficy.org/nqcontent.cfm?a_id=1592&tt=graphic&lang=11 2. 4. 2013.

¹⁴¹ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089\(2013\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089(2013)) 2. 4. 2013.

¹⁴² Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089\(2013\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089(2013)) 2. 4. 2013.

Zatímco většina kyperských Turků se vyslovilo pro přijetí, kyperští Řekové plán odmítli¹⁴³.

OSN stále poskytuje dobré služby oběma stranám konfliktu. Zvláštním vyslancem generálního tajemníka OSN je v současnosti Alexandr Downer¹⁴⁴. Ten si ve své poslední zprávě o jednáních, postěžoval na nedodržování dohodnutých ujednání jak ze strany kyperských Řeků, tak i ze strany kyperských Turků a na velmi po malý pokrok v průběhu řešení kyperské otázky. Dále apeluje na obě strany konfliktu, aby používaly mírumilovnější rétoriku a více do řešení zapojily veřejnost¹⁴⁵. Downer kladně hodnotí vzájemnou spolupráci obou stran při exhumaci a identifikaci mrtvol pohřešovaných uprchlíků, naopak záporně se vyjadřuje k omezenému přístupu pracovníků, jež se snaží odstraňovat náslapné miny v oblasti nárazníkové zóny¹⁴⁶.

Další organizací, jež má vliv na dění na Kypru, je Evropská unie. Zatímco OSN se snažila a snaží vystupovat jako nestranný mediátor, dle İşeriho Evropská unie zvýhodnila kyperské Řeky. Přístupové rozhovory totiž probíhaly pouze se zástupci kyperských Řeků. Kyperští Turci byli zpočátku proti vstupu do EU a odvolávali se na smlouvy z roku 1960, dle kterých by země neměla vstupovat do organizací, kde není Řecko a Turecko. Svou roli ve zvýhodňování kyperských Řeků měl také tlak ze strany Řecka, které si velmi přálo vstup Kypru do EU (İşeri 2004: 138–142). V prosinci 2002 na summitu v Kodani bylo rozhodnuto, že Kypr může vstoupit (İşeri 2004: 142). Evropská unie preferovala vstup jednotného Kypru, ale deklarovala, že pokud se spor nevyřeší, může Kypr do Unie vstoupit i rozdělený. To byla podle İşeriho velká chyba. EU tím totiž demotivovala kyperské Řeky k přijetí Annanova plánu. Měla skvělou příležitost tento plán podpořit a přinutit kyperské Řeky, aby přistoupili na podmínky, jež obsahoval. V tomto období zde existovala skvělá šance pro vyřešení několik desetiletí přetrvávajícího konfliktu, ale Evropská unie jí nevyužila (İşeri 2004: 143).

Kypr vstoupil do EU v květnu 2004 a na základě protokolu č. 10 Přístupové smlouvy je v Severním Kypru evropské právo až do vyřešení kyperského konfliktu

¹⁴³ Dostupné na: www.wrmea.org/wrmea-archives/262-washington-report-archives-2000-2005/june-2004/5273-vote-on-annan-plan-results-in-reversal-of-fortune-for-turkish-greek-cypriots.html 28. 4. 2013.

¹⁴⁴ Dostupné na: [www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089\(2013\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089(2013)) 2. 4. 2013.

¹⁴⁵ Dostupné na: www.uncyprustalks.org/media/SG%20Reports/SG_Report_Good_Offices_12March2012.pdf 2. 4. 2013.

¹⁴⁶ Dostupné na: www.uncyprustalks.org/media/SG%20Reports/SG_Report_Good_Offices_12March2012.pdf 2. 4. 2013.

„zmrazeno“, Rada EU stanovuje speciální pravidla, jež se týkají vztahu SKTR a zbytku Unie¹⁴⁷. Evropská unie na území Severokyperské turecké republiky provádí od roku 2006 speciální program, jenž má kyperským Turkům pomoci přiblížit se Unii a připravit je na podmínky, které nastanou po vyřešení konfliktu a sjednocení ostrova (Füle 2012: 3).

Program zahrnuje zprostředkování studia v jiné zemi EU, vysílání odborníků pro kontrolu plodin pro vývoz a zajišťování certifikátů, tréninkové programy pro řidiče, protože SKTR má vysoký počet mrtvých při autonehodách, podporu soukromého podnikání, vzdělávací kurzy, odstraňování nášlapných min v nárazníkové zóně a další¹⁴⁸. Obchod přes nárazníkovou zónu je regulován na základě „Green Line Regulation“¹⁴⁹ z roku 2005. Nejnovější zpráva EU o obchodu přes tuto zónu hovoří například o tom, že hodnota přepravovaného zboží se od roku 2010 do roku 2011 zdvojnásobila, za což může elektronika vyvážená z SKTR. Množství pašovaného zboží sice mírně pokleslo, stále je zde ale pašování velmi rozšířené a objevují se i jiné problémy. Například kyperská vláda neuznává severokyperské řidičské průkazy, což působí problémy řidičům dodávek přepravujících zboží na jih¹⁵⁰.

5.2.3 Proklamace nezávislosti: Ekonomický sektor a sociální sektor

Mnoho informací, které souvisejí s ekonomikou a s obyvateli Severokyperské turecké republiky již můžeme vyvodit z předešlých kapitol, je ale nutné některé informace ještě doplnit. Jak jsem již výše zmiňovala, roku 1994 uvalil Evropský soudní dvůr embargo na dovoz plodin, které mají certifikáty vydané severokyperskou vládou¹⁵¹. Když Severokyperská turecká republika není mezinárodně uznaným státem, její vláda není oprávněna tyto certifikáty vydávat. Rozsudek konkrétně hovoří

¹⁴⁷ Dostupné na: eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/12003T/htm/L2003236CS.093100.htm 2. 4. 2013.

¹⁴⁸ Dostupné na: ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2012/20121128_assistance_to_tcc_brochure.pdf 2. 4. 2013.

¹⁴⁹ Dostupné na: europa.eu/rapid/press-release_IP-05-197_en.htm?locale=en 2. 4. 2013.

¹⁵⁰ Dostupné na: ec.europa.eu/enlargement/pdf/turkish_cypriot_community/20120601_green_line_report_en.pdf 2. 4. 2013.

¹⁵¹ Dostupné na: www.embargoed.org/living_with_embargoes.php 23. 4. 2013.

o zákazu dovozu citrusů a brambor. Certifikáty jsou nutné z důvodu prevence zavlečení škůdců do cílových zemí¹⁵².

Severokyperská turecká republika je v důsledku mezinárodní izolace, embargu a omezování ze strany kyperské vlády ekonomicky závislá na Turecku. Turecko poskytuje SKTR každý rok finanční pomoc a je jejím nejdůležitějším obchodním partnerem (Ozdeser– Ozyigit 2007: 89). Obchod je pro severokyperskou ekonomiku velmi důležitý, čím je větší turecký import z SKTR, tím je větší HNP (Ozdeser– Ozyigit 2007: 95). SKTR má zápornou obchodní bilanci¹⁵³. Vývoz průmyslových výrobků převyšuje vývoz zemědělských plodin, z nichž se nejvíce vyváží citrusy a brambory¹⁵⁴. Problémové je přílišné zasahování státního aparátu do ekonomiky. To v mnoha případech vede ke snížení růstu (Ozdeser– Ozyigit 2007: 95). „*Zajímavostí je, že asi 22 % práce schopných obyvatel tvoří úřednický aparát*“ (Cabada 2007: 212). Tato skutečnost vede k poměrně velkému vyčerpávání státních financí na platy, namísto toho, aby byly efektivně využity (Ozdeser– Ozyigit 2007: 91).

Problémy, které můžeme zařadit do societárního sektoru, jsou pro řešení kyperské otázky poměrně dost důležité. Jak jsem již uváděla, před rozdělením Kypru docházelo na tomto ostrově k násilnostem a přesunům obyvatelstva. Důsledky těchto přesunů mají velký vliv dodnes. Potřeba vyřešení problémů které těmito procesy vznikly, je stále aktuální. Dokonce můžeme říci, že vyřešení majetkových poměrů je klíčovým bodem pro vyřešení kyperské otázky¹⁵⁵.

Dodnes je na Kypru asi 210 000 vnitřně vysídlených osob, což představuje zhruba jednu pětinu všech obyvatel Kypru¹⁵⁶. Přesuny můžeme rozdělit do dvou fází. Jako první se byli nuceni přesouvat kyperští Turci a to v důsledku násilí ze strany kyperských Řeků (viz výše). K největším přesunům docházelo mezi léty 1963–1964. Další fází pak byl obrovský přesun kyperských Řeků na jih po roce 1974 (Sert 2010: 240). V této době zde byl velký počet uprchlíků. Uvádí se, že po 20. červenci 1974

¹⁵² Dostupné na: eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&numdoc=61992J0432&lg=en 23. 4. 2013.

¹⁵³ Dostupné na: www.devplan.org/Frame-eng.html 2. 4. 2013.

¹⁵⁴ Dostupné na: www.devplan.org/Frame-eng.html 2. 4. 2013.

¹⁵⁵ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23. 4. 2013.

¹⁵⁶ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23. 4. 2013.

kdy se na severu ostrova začaly vylod'ovat turecké jednotky, se na jih „valilo“ asi 200 000 Řeků (Tesař 2007: 159). „*Celkem 1619 kyperských Řeků zůstalo nezvěstných a dá se předpokládat, že všichni zahynuli*“ (Tesař 2007: 159). Mnoho obyvatel zůstalo nezvěstných. Kyperští Turci a kyperští Řekové dnes spolupracují v oblasti exhumace a identifikace, těchto nezvěstných lidí, což je jedna z mála oblastí, ve které jsou tyto dvě strany schopny spolupracovat¹⁵⁷.

Pokud se podíváme na počet uprchlíků v absolutních číslech, můžeme jednoznačně říci, že větší počet z nich tvoří kyperští Řekové, pokud se však podíváme z hlediska podílu uprchlíků na celkový počet příslušníků komunity, pak mají vyšší podíl kyperští Turci¹⁵⁸. To, že zde byl větší počet uprchlíků z řad kyperských Řeků, se projevilo například zvýšením hustoty obyvatel v jižní části ostrova. Můžeme říci, že na ostrově se nachází asi 165 000 uprchlíků z řad kyperských Řeků a asi 45 000 uprchlíků z řad kyperských Turků. Údaje o počtech uprchlíků se však mohou v různých zdrojích lišit (Sert 2010: 241).

K otázce majetku těchto vnitřně vysídlených osob se mocenští představitelé kyperských Řeků a mocenští představitelé kyperských Turků stavěli už od začátku odlišně. Kyperští Řekové vnímali celou tuto situaci jako přechodný, výjimečný stav. Kyperští Turci jsou stále vlastníky svého majetku, který na jihu zanechali a než se celá situace vyřeší, přechází tento majetek pod správu ministra vnitra¹⁵⁹. V reálu ale dochází k tomu, že některé plochy již byly pronajaty nebo využity pro veřejné projekty¹⁶⁰. Například dva kyperští Turci prohlašují, že letiště Larnaca nacházející se v jižní části ostrova zabírá jejich pozemky, které tak byly neprávem zabrány kyperskou vládou, výměnou za směšné kompenzace, které navíc mají být vyplaceny až po vyřešení kyperského problému (Sert 2010: 249). Kyperští Turci, kteří odejdou

¹⁵⁷ Dostupné na: www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=26730 2. 4. 2013.

¹⁵⁸ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23. 4. 2013,

¹⁵⁹ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23. 4. 2013.

¹⁶⁰ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23, 4, 2013,

z SKTR a to buď do jižní části ostrova nebo do zahraničí, mohou po uplynutí šesti měsíců požádat o navrácení svého majetku¹⁶¹.

Kyperští Turci celou situaci vnímali jinak. Začali majetek kyperských Řeků přerozdělovat, majetek byl kyperským Řekům zcela vyvlastněn. Protože ale SKTR není mezinárodně uznána, z pohledu mezinárodního práva tento majetek stále oficiálně patří kyperským Řekům (Sert 2010: 247–248).

Majetkové spory jsou poměrně často řešeny prostřednictvím Evropského soudu pro lidská práva. Toto v určitém smyslu představuje negativní faktor, protože namísto toho, aby bylo konečně dosaženo nějaké dohody mezi kyperskými Turky a kyperskými Řeky, která by komplexně vyřešila otázku majetkových sporů na Kypru, přenášejí se tyto problémy na mezinárodní úroveň a řeší se pouze jednotlivé kauzy¹⁶². Protože z pohledu mezinárodního společenství je severní Kypr okupován Tureckem, je také Turecko tím státem, který je v této souvislosti žalován a musí platit poměrně vysoké náhrady. Turecku by se tedy vyplatilo, kdyby byla majetková otázka již konečně vyřešena¹⁶³.

Komplexní řešení majetkové otázky, je však zkomplikováno mnoha faktory. Kyperští Turci chtějí na severu ostrova představovat většinu, proto by nebylo možné navrátit majetek všem kyperským Řekům, kteří zde předtím žili. Existují také rozdíly v hodnotě majetku, který po sobě uprchlíci zanechali. Kyperští Řekové zanechávali svůj majetek především ve městech, takže měl většinou vyšší hodnotu než majetek kyperských Turků žijících v rurálních oblastech. V severní části Kypru je navíc úrodnější půda¹⁶⁴. Nesmíme zapomínat ani na to, že Kypr je rozdělený už delší dobu a časem se tak mění charakter a hodnota majetku. Některé budovy se zřítily, některé jsou naopak využívány a zvelebovány svými současnými majiteli. Z tohoto důvodu by bylo velmi obtížné stanovit hodnotu kompenzace majetku, protože tato hodnota se již změnila. Navíc už se dostáváme do rozporu také v tom smyslu, zda má na majetek

¹⁶¹ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23, 4, 2013.

¹⁶² Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23, 4, 2013.

¹⁶³ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23, 4, 2013.

¹⁶⁴ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23, 4, 2013.

právo původní vlastník nebo ten, kdo se o něj již několik desetiletí stará a udržuje ho¹⁶⁵. Kvůli dlouhodobé neschopnosti vzájemné dohody se tak situace stále více komplikuje.

Další zajímavou otázkou je postavení Turků, kteří byli do Severokyperské turecké republiky dovezeni po roce 1974 a nastěhovali se do opuštěných domů kyperských Řeků. Je zajímavé, jak se v souvislosti s těmito přistěhovalci změnila rétorika kyperských Turků ohledně jejich identity. Dokud byl Kypr jednotný, určovali kyperští Turci svou identitu především na základě svého etnického původu. Po rozdělení se jejich pohled trochu změnil. Kyperští Turci nepovažují sami sebe za část tureckého národa, ale považují se za samostatný národ se svou vlastní identitou. Sice mají s Turky, kteří zde žijí, společné předky, to ale neznamená, že by s Turky tvořili jeden celek. Tak, jak se před rozdělením ostrova chtěli odlišit od kyperských Řeků tím, že poukazovali na svůj etnický původ, tak se nyní, skoro až malicherně, snaží hledat rozdíly mezi sebou a Turky (Aksoy 2005: 1–3).

Turci jsou méně vzdělaní než kyperští Turci a dělají podřadné práce. Jsou vnímáni jako jakási nižší třída obyvatel. Poukazuje se také na to, že se často dopouštějí trestných činů. Kyperští Turci a Turci ale žijí vedle sebe v poklidu. Kyperští Turci hovoří o tom, že Turci pocházejí z kvalitativně jiného prostředí. Sice mají s kyperskými Turky stejné předky, mají ale rozdílnou historii a zvyky. Najednou si kyperští Turci více všimají společné historie s kyperskými Řeky a hovoří o „kyperské identitě“ (Aksoy 2005: 4–7).

¹⁶⁵ Dostupné na: www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx 23, 4, 2013,

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo vytvořit teoretickou část, která přesně charakterizuje, co je to kvazi stát a čím se vyznačuje. Následně měla být tato teorie aplikována na konkrétní případ Severokyperské turecké republiky, čímž mělo být dokázáno, že tato entita je skutečně kvazi státem. Dle mého názoru byl cíl práce splněn.

Severokyperská turecká republika splňuje kritérium proklamace nezávislosti i kritérium její minimální délky (2 roky), protože se prohlašuje za nezávislý stát již od roku 1983. Kritérium neuznání ze strany mezinárodního společenství také splňuje bezesbytku. OSN vydala několik rezolucí, kde prohlásila SKTR za neplatnou a vyzývala státy k jejímu neuznávání. Evropský soudní dvůr uvalil na SKTR obchodní embargo a po vstupu Kypru do Evropské unie zde bylo pozastaveno její právo. Severokyperská turecká republika má svou vlastní vládu, která efektivně kontroluje nárokované území, což je další kritérium, které Kolstø uvádí. Představitelé země jsou určováni na základě výsledku voleb, takže by jejich moc měla být legitimní. Negativním faktorem je korupce v politice, ta je ale pro kvazi typická.

Co se týče dodržování lidských práv, demokracie a svobody, je na tom SKTR asi lépe než většina jiných kvazi států. Pokud ji ale porovnáme s moderním typem státu, můžeme říci, že porušování svobody, demokracie a nedostatečná ochrana obyvatel (především žen) před násilnými činy naznačuje, že SKTR je slabým nemoderním státem.

Dle Kolsta je pro kvazi stát důležitý national-building. Severokyperská turecká republika aktivně pracuje na national-buildingu a na vytváření své vlastní identity. Byla zavedena vlastní vlajka, znak, hymna, svátky nebo například vlastní národní fotbalový tým. Skutečnost, která je pro SKTR určitě pozitivní a posouvá ji směrem k moderní státnosti, je schopnost poskytovat svým občanům základní služby prostřednictvím plnění funkce státu. Stát se stará o bezpečnost, zdraví i vzdělání svých obyvatel. Na druhou stranu zajištění vnější ochrany státu je garantováno přítomností tureckých vojsk. Severokyperská turecká republika je hodně militarizovanou zemí, čímž opět splňuje jednu z charakteristik kvazi státu.

Jedním z faktorů slabé státnosti je slabá ekonomika. Severokyperská turecká republika má slabou ekonomiku. Je závislá na Turecku a to nejen na obchodu s ním ale i na dotacích, které sem Turecko každoročně posílá. Tento stav je způsoben jak mezinárodním omezením SKTR, tak neefektivním hospodařením její vlády. Další skutečností, která SKTR posouvá směrem ke slabé státnosti, je velký počet vnitřně vysídlených osob a trvalá neschopnost, tento problém vyřešit.

Pro Severokyperskou tureckou republiku je velmi důležitý její externí patron Turecko, je na něm v mnoha ohledech závislá, což dále potvrzuje, že je kvazi státem. Na Kypru se poměrně dost aktivně angažovaly mezinárodní organizace. Tím, že sem OSN vyslala UNFICYP, došlo, dle mého názoru, ke zmírnění a zamražení konfliktu. Tím, že se konflikt neustále řeší na půdě OSN, dochází k jeho prodlužování a SKTR mezitím může nerušeně pracovat na budování státu. Evropská unie sice na severokyperském území pozastavila své právo, od roku 2006 ale pomáhá kyperským Turkům zvyšovat životní standardy a vysílá sem své odborníky, kteří zajišťují certifikáty k vyváženým potravinám, čímž jim pomáhá v obchodu. Pracovníci EU jsou zde sice oficiálně z toho důvodu, aby připravili SKTR na situaci po vyřešení kyperské otázky, dle mého názoru ale tím, že pomáhají zvyšovat životní standardy v tomto kvazi státu, dopomáhají k upevňování a stabilizaci státu jako takového.

Pokud vezmeme v úvahu, že vlastně každý nemoderní stát (tedy i kvazi stát) se vyznačuje slabou státností a podíváme se přitom na Kolstøho východiska, můžeme říci, že na základě informací, které byly poskytnuty v praktické části této práce lze usoudit, že Severokyperská turecká republika je skutečně kvazi státem. Tímto potvrzením byl tedy splněn cíl této práce. Můžeme předpokládat, že v nejbližší době nedojde k výraznému průlomů v řešení kyperského problému a že budou i nadále probíhat jednání zprostředkovaná OSN.

7 Seznam pramenů a literatury

Adamová, Karolína, Křížkovský, Ladislav (2000). *Dějiny myšlení o státě* (Praha: ASPI).

Aksoy, Pelin S. (2005). *Identity and Alterity in northern Cyprus: Re-defining the Turkish Cypriot Identity* (http://scholar.google.cz/scholar?cluster=9589823014603614788&hl=cs&as_sdt=0,5&as_vis=1 23. 4. 2013).

Armáda Severokyperské turecké armády (2013). Genel Bilgiler (http://www.mucahit.net/asal_sube.aspx# 1. 4. 2013).

Broers, Laurence (2005). The politics of non-recognition and democratization, *Accord: An International Review of Peace Initiatives* (17) 68–71 (http://www.c-r.org/sites/c-r.org/files/17_Nagorny%20Karabakh_2005_ENG_F.pdf 27. 4. 2013).

Buzan, Barry – Little, Richard (2000). *International Systems in World History. Remaking the Study of International Relations* (Oxford: Oxford University Press).

Buzan, Barry – Waever, Ole – de Wilde, Jaap (1998). *Security. A New Framework for Analysis*. (Boulner: Lynne Rienner).

Cabada, Ladislav (2007). Rozpad a budování státu: Případová studie Bosny a Hercegoviny. In: Waisová, Šárka, *Slabé státy: Selhání, rozpad a obnova státnosti* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o.) 103–122.

Cabada, Ladislav (2007). Politické systémy Kypru, In: *Commonwealth: Politické systémy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o.)

Davies, Norman (1996). *Europe: A History* (Oxford: Oxford University Press).

David, Vladislav a kol. (2011). *Mezinárodní právo veřejné s kazuistikou* (Praha: Leges).

Embargoed.org (2005). Turkish Cypriots Under Embargo (<http://www.embargoed.org/embargoes.php> 2. 4. 2013).

Embargoed.org (2005). Living with Embargoes (http://www.embargoed.org/living_with_embargoes.php 23. 4. 2013).

Ercan Airport North Cyprus.com (2013). TRNC Embassies Abroad (<http://www.ercanairportnorthcyprus.com/visa-requirements/trnc-embassies-abroad/> 2. 4. 2013.)

European Court of Human Rights (2001). *Cyprus v. Turkey* (<http://www.tjssl.edu/slomansonb/CypTurk.html> 1. 4. 2013).

European Commission (2012). *Closer to the European Union: EU Assistance to the Turkish Cypriot Community* (Luxembourg: Publication Office of the European Union) (http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2012/20121128_assistance_to_tc_c_brochure.pdf 2. 4. 2013).

European Commission (2012). Report from the Commission to the Council: Eighth report on the implementation of Council Regulation (EC) 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2011 (http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/turkish_cypriot_community/20120601_green_line_report_en.pdf 2. 4. 2013).

European Union (2005). Green Line Regulation: Commission welcomes Council adoption of measures that further facilitate trade across the Green Line in Cyprus (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-05-197_en.htm?locale=en 2. 4. 2013).

Evergreen Developent.com (2013). *Health care in North Cyprus* (<http://evergreendevelopments.com/health-care.php> 1. 4. 2013).

Evropský soudní dvůr (1994). *Judgment of the Court of July 1994* (http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&numdoc=61992J0432&lg=en 23. 4. 2013).

Evropská unie (2004). *Protokol č. 10: O Kypru* (<http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/12003T/htm/L2003236CS.093100.htm> 31. 3. 2013).

Filip, Jan – Svatoň, Jan – Zimek, Josef (2004). *Základy státovědy* (Brno: Masarykova univerzita v Brně).

Fisher, Ronald J. (2001). Cyprus: The Failure of Mediation and the Escalation of an Identity-Based Conflict to an Adversarial Impasse, *Journal of Peace Research* 38 (3) 307–326

(http://homepage.univie.ac.at/herbert.preiss/files/Fisher_Cyprus_Escalation_of_an_identity-based_conflict.pdf 28. 4. 2013).

Freedom House. org (2012). *Azerbaijan* (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/azerbaijan> 28. 4. 2013).

Freedom House. org (2012). *Nagorno-Karabakh* (<http://www.freedomhouse.org/country/nagorno-karabakh> 28. 4. 2013).

Freedom House. org (2012). *Northern Cyprus* (<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/northern-cyprus> 1. 4. 2013).

Fukuyama, Francis (2004). *Budování státu podle Fukuyamy* (Praha: Alfa Pulishig).

Füle, Štefan (2012). The EU Aid Programme for the Turkish Cypriot Community, In: European Commission, *Closer to the European Union* (Luxembourg: Publication

[Glafkosclerides.com.cy](http://www.glafkosclerides.com.cy) (2013). *Biography* (<http://www.glafkosclerides.com.cy/Biography.aspx> 30. 3. 2013).

Global Security.org (2013). *Turkish Conflicts* (<http://www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus1.htm> 29. 3. 2013).

Global Security.org (2013). *Turkey's Invasion of Greek Cyprus* (<http://www.globalsecurity.org/military/world/war/cyprus2.htm> 30. 3. 2013).

Gündem Kıbrıs.com (2011). *Kapalı Maraş'a gayri yasal giriş* (<http://www.gundemkibris.com/kapali-marasa-gayri-yasal-giris-3021h.htm> 27. 4. 2013).

Hasder: Folk Arts Foundation (2013). *Hasder: Halk Sanatları Vakfı* (<http://www.hasder.org/Vakif/vakifGenel.htm> 1. 4. 2013).

Heywood, Andrew (2004). *Politologie* (Praha: Eurolex Bohemia).

Hoch, Tomáš–Baar, Vladimír–Kopček, Vincenc (2010). *Podmínky demokratizace v de facto státech* (<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=422> 27. 4. 2013).

Honzák, František – Pečenka, Marek (1998). *Státy a jejich představitelé* (Praha: Libri), (<http://www.libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=90> 29. 3. 2013).

Honzák, František – Pečenka, Marek (1998). *Státy a jejich představitelé* (Praha: Libri), (<http://libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=328> 28. 4. 2013).

Human Rights Watch (2011). *Joint Statement to Northern Cyprus Regarding Arrests Under Article 171* (<http://www.hrw.org/news/2011/10/26/joint-statement-northern-cyprus-regarding-arrests-under-article-171> 1. 4. 2013).

Image Juicy (2013). Country Flags: Northern Cyprus (<http://imagejuicy.com/images/country-flags/n/northern-cyprus/1> 27. 4. 2013).

Informační centrum OSN v Praze (2013). Předchozí generální tajemníci (<http://www.osn.cz/system-osn/generalni-tajemnik/?i=153&x=16&y=6> 2. 4. 2013).

İşeri, Emre (2004). A Comparative Assessment of the United Nations and European Union's Roles in the Resolution of Cyprus the Conflict: The Scale of Partiality–Impartiality. *Turkish Review of Balkan Studies* (9) 125–143 (http://www.academia.edu/457959/The_UN_and_the_EU_on_the_Cyprus_Conflict_Resolution 29. 3. 2013).

International Crisis Group (2010). *Cyprus: Bridging the Property Divide* (<http://www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/cyprus/210-cyprus-bridging-the-property-divide.aspx> 23. 4. 2013).

Janků, Martin – Zelinka, Petr (2009). Hybridní aktér: nový fenomén na poli nestátních aktérů. *Mezinárodní vztahy* 44 (4) 35–60.

Jackson, Robert, H (1987). Quasi–States, Dual Regimes, and Neoclasical Theory: International Jurisprudence and the Third World. *International Organization* 41 (4), 519–549.

Jihlavec, Jan (2007). Taxonomie slabé státnosti. In: Waisová, Šárka, *Slabé státy: Selhání, rozpad a obnova státnosti* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o.) 19–35.

Klíma, Karel (2003). *Teorie veřejné moci (vládnutí)* (Praha: Aspi).

Kolossov, Vladimír–O’Loughlin, John (1998). Pseudo-states as harbingers of a post-moderngeopolitics: The example of the Trans-DniesterMoldovan Republic, *Institute of Behavioral ScienceUniversity of ColoradoBoulder, CO*. (http://www.nuim.ie/staff/dpringle/igu_wpm/johno.pdf 28. 4. 2013).

Kolstø, Pål (2006). The Sustainability and Future of Unrecognized Quasi-States. *Journal of Peace Research* 43 (6), 723–740.

Kolstø, Pål, Blakkisrud, Helge (2008). Living with Non-recognition: State- and Nation-building in South Caucasian Quasistates, *Europe-Asia Studies* 60 (3) (https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/25228/86812_kolstoe.pdf?sequence=3 28. 4. 2013).

Krejčí, Oskar (2010). *Mezinárodní politika* (Praha: Ekopress).

Kyperská republika (1960). *Constitution of the Republic of Cyprus* (<http://www.kktcb.org/upload/pdf/99914.pdf> 30. 3. 2013).

Migdalovitz, Carol (2007). *CRS Report for Congress: Cyprus: Status of U.N. Negotiations and Related Issues* (<http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33497.pdf> 2. 4. 2013).

Ministry of Foreign Affairs of Republic of Cyprus (2010). *Closed Ports and Airports* (http://www.mfa.gov.cy/mfa/mfa2006.nsf/cyprus16_en/cyprus16_en?OpenDocument 2. 4. 2013).

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2013). *O Suverénním řádu maltézských rytířů* (http://www.mzv.cz/vatican/cz/o_velvyslanectvi/o_s_r_m_r.html 19. 3. 2013).

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (Taiwan) (2013). *Diplomatic Allies* (<http://www.mofa.gov.tw/EnOfficial/Regions/AlliesIndex/?opno=f8505044-f8dd-4fc9-b5b5-0da9d549c979> 21. 3. 2013).

National Football Teams (2013). Northern Cyprus (<http://www.national-football-teams.com/v2/country.php?id=239> 1. 4. 2013).

Ndeh, Martin S., Neopatrimonialism and the Production of Poverty in Cameroon: The State at the Crossroads of Poverty and Politics in the 21st Century (Cameroon: Faculty of Arts) (<http://www.wcfia.harvard.edu/sites/default/files/Neo-patrimonialism%20-%20Sango.pdf> 2. 4. 2013).

North Cyprus (2007). Coat of Arms (<http://www.cypnet.co.uk/ncyprus/main/polsyst/images/trnc-coatofarms.jpg> 27. 4. 2013).

North Cyprus.co.uk (2013). *News and Media* (<http://www.cypnet.co.uk/ncyprus/n-news.htm> 1. 4. 2013).

North Cyprus Online (2013). *North Cyprus Public Holidays* (<http://www.northcyprusonline.com/North-Cyprus-Online-General-Information-public-holidays.php> 1. 4. 2013).

North Cyprus Properties and Estate Agents (2010). *Why to Choose North Cyprus as a Holiday Destination?* (<http://northcypruspropertiesandvillas.wordpress.com/2010/02/17/why-to-choose-north-cyprus-as-a-holiday-destination-2/> 1. 4. 2013).

OAS (1933). *Montevideo Convention on the Rights and Duties of States* (<http://www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897>, 11. 3. 2013).

Office of the European Union (http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2012/20121128_assistance_to_tc_c_brochure.pdf).

Ohniska světových konfliktů (2013). *Kypr: rozdvojený ostrov* (<http://www.kct-tabor.cz/gymta/OhniskaSvetovychKonfliktu/Kypr/index.htm> 27. 4. 2013).

OSN (1945). *Charta Organizace spojených národů* (<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf> 16. 3. 2013).

OSN (1964). *186 (1964). Resolution of 4 March 1964* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186\(1964\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186(1964)) 30. 3. 2013).

OSN (1964). *193 (1964). Resolution of 9 August 1964* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/193\(1964\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/193(1964)) 30. 3. 2013).

OSN (1974). *Resolution 353 (1974) of 20 July 1974* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/353\(1974\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/353(1974)) 30. 3. 2013).

OSN (1974). *Resolution 361 (1974) of 16 August 1974* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/361\(1974\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/361(1974)) 30. 3. 2013).

OSN (1975). *Resolution 367 (1975) of 12 March 1975* (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/367 30. 3. 2013)

OSN (1983). *Resolution 541 (1983) of 18 November 1983* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/541\(1983\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/541(1983)) 30. 3. 2013).

OSN (1984). *Resolution 550 (1984) of 11 May 1984* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550\(1984\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/550(1984)) 30. 3. 2013.)

OSN (2013). *Resolution 2089 (2013)* ([http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089\(2013\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2089(2013)) 2. 4. 2013).

OSN (2013). *Mission Mandate* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unficyp/mandate.shtml> 31. 3. 2013).

OSN (2002). Letter dated 27 February 2002 from the Permanent Representative of Turkey to the United Nations addressed to the Secretary-General (<http://www.un.org/documents/ga/docs/56/a56847.pdf> 2. 4. 2013).

OSN (2012). *Assessment report of the Secretary-General on the status of the negotiations in Cyprus* (http://www.uncyprustalks.org/media/SG%20Reports/SG_Report_Good_Offices_12March2012.pdf 2. 4. 2013).

Organisation of Islamic Cooperation (2013) *Observers* (http://www.oic-oci.org/page_detail.asp?p_id=179 2. 4. 2013).

Ozdeser, Huseyin– Ozyigit, Ahmet (2007) Foreign Trade and Economic Growth in Northern Cyprus: A Time Series Analysis . *International Research Journal of Finance and Economics* (10) 88–96.

Parlament Severokyperské turecké republiky (2013) *KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Dr. Hasan Bozer* (<http://www.cm.gov.nc.tr/MeclisBaskan.aspx> 1. 4. 2013).

Piknerová, Linda (2009) Deviantní podoby státnosti – příklad kvazistátů, *Acta Fakulty Filozofické* (3), 259–274.

Potočný, Miroslav, Ondřej, Jan (2011). *Mezinárodní právo veřejné: Zvláštní část* (Praha: C. H. Beck).

Presidency of the Turkish Republic of Northern Cyprus (2013). *Biography* (<http://www.kktcb.org/content01.aspx?id=1&sayfa=2&lang=en> 31. 3. 2013).

Presidency of the Turkish Republic of Northern Cyprus (2013). *Introducing the tulip to foreigners and attracting tourists are important to raise awareness about TRNC* (<http://www.kktcb.org/content02.aspx?id=3&sayfa=20&content=2701&select=> 1. 4. 2013).

Předseda vlády Severokyperské turecké republiky (2013). *İrsen Küçük* (<http://www.kktcbasbakanlik.org/enus/%C3%BCstmenu/ba%C5%9Fbakan/%C3%B6zge%C3%A7mi%C5%9F.aspx> 31. 3. 2013).

Předseda vlády Severokyperské turecké republiky (2013). *Bakanlar Kurulu* (<http://www.basbakanlik.gov.ct.tr/enus/%C3%BCstmenu/bakanlarkurulu/bakanlarkurulu2.aspx> 1. 4. 2013).

Regionální geografie Evropy (2013). *Historie Kypru* (<http://geo-evropa.upol.cz/staty/kypr/historie-kypr> 30. 3. 2013).

Riegel, Martin (2012). Mezinárodně neuznané státy: typologie, mýty a realita, *Mezinárodní politika* (4)

(<http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/mezinarodne-neuznane-staty-typologie-myty-a-realita> 17. 3. 2013).

Riegl, Martin (2010). Terminologie kvazistátů, *Acta Politologica*, 2 (1), 57–71. Dostupné na: http://acpo.fsv.cuni.cz/ACPO-24-version1-Riegl_02_01_merged.pdf (15. 12. 2012).

Romancov, Michael (2012). Není stát jako stát aneb Když teritoriální státy nejsou schopny plnit základní funkce. *Mezinárodní politika* (4) (<http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/neni-stat-jako-stat-aneb-kdyz-teritorialni-staty-nejsou-schopny-plnit-zakladni-funkce> 18. 3. 2013).

Roberg, Robert I. (2004): *When States Fail. Causes and Consequences.* (Oxford: University Press).

Sagsan, Mustafa – Yıldız, Mete (2010). „The state of e-government and its application in the Turkish Republic of Northern Cyprus“ In: C.G. Reddick (ed.), *Comparative E-Government* (New York: Springer Science + Business Media) 409–423 (http://staff.neu.edu.tr/~msagsan/files/PUBL/e_government%20in%20the%20TRNC.pdf 31. 3. 2013).

Sert, Deniz, S. (2010). Cyprus: Peace, Return and Property. *Journal of Refugee Studies* 23 (2) (238–256) (<http://jrs.oxfordjournals.org/content/23/2/238.full> 23. 4. 2013).

Scheu, Harald, CH. (2008). Vznik nového státu a jeho uznání v mezinárodním právu. *Mezinárodní politika* (4) (4–5).

Scheu, Harald CH. (2012). Dilema mezinárodního soudního dvora ve věci kosovské nezávislosti. *Mezinárodní politika* (4)

(<http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/dilema-mezinarodniho-soudniho-dvora-ve-veci-kosovske-nezavislosti> 17. 3. 2013).

Sinagra, Augusto (2012). *Illegality and Non-Recognition of the State and Attribution of International Responsibilities to Another Subject* (<http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2012/01/Augusto-Sinagra.pdf> 31. 3. 2013).

Sorensen, Georg (2005). *Stát a mezinárodní vztahy* (Praha: Portál).

Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Řecké království, Turecká republika, Kyperská republika (1960). *Draft Treaty Concerning the Establishment of the Republic of Cyprus* (<http://www.kktcb.org/upload/pdf/61444.pdf> 29. 3. 2013).

State Planning Organization (2013). *Economic and Social Indicators 1977–2010* (<http://www.devplan.org/Frame-eng.html> 2. 4. 2013).

Study in North Cyprus (2013). *Turkish Republic of Northern Cyprus* (http://www.studyinnorthcyprus.com/living_in_cy.htm 4. 4. 2013).

Šlachta, Mojmir (2007). *Ohniska napětí ve světě* (Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o.) 63–70.

Šmíd, Tomáš, Vařura, Vladimír (2009). Teoretické vymezení a konceptualizace fenoménu slabých a selhávajících států, *Mezinárodní vztahy* 44 (2) 44–64. Dostupné na: <http://www.mezinarodnivztahy.com/article/view/323> (15. 12. 2012).

Štěpánek, Petr (2012). Severní Kypr: zpátky na start?, *Mezinárodní politika* (4) 24–27 (<http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/severni-kypr-zpatky-na-start> 29. 3. 2013).

The Fund For Peace (2013) *The Indicators* (<http://ffp.statesindex.org/indicators> 19. 3. 2013).

The Fund For Peace (2013) *The Failed States Index* (<http://ffp.statesindex.org/rankings-2012-sortable> 19. 3. 2013).

Tesař, Filip (2007). *Etnické konflikty* (Praha: Portál).

The UN Refugee Agency (2011). *Cyprus: Reunification Proving Elusive* (<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=search&docid=4e54e9892&skip=0&query=resolution%20about%20northern%20cyprus> 2. 4. 2013).

Trávníčková, Zuzana (2012). O státnosti a uznání státu v mezinárodním právu. *Mezinárodní politika* (4), 27–29. (<http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/o-statnosti-a-uznani-statu-v-mezinarodnim-pravu> 17. 3. 2013).

Turkish Republic of Northern Cyprus (1985). *The Constitution of the Turkish Republic of Northern Cyprus* (<http://www.kktcb.org/content01.aspx?id=5&sayfa=39&lang=en> 31. 3. 2013).

Turkish Cypriot Human Rights Foundation (2013). *Who We Are?* (http://www.ktihv.org/index_ENG.htm 1. 4. 2013).

United Nations Peacekeeping Force i Cyprus (2013). *The Buffer Zone* (http://www.unficyp.org/nqcontent.cfm?a_id=1592&tt=graphic&lang=1 2. 4. 2013).

United Nations Peacekeeping Force i Cyprus (2013). *UNFICYP Mandate* (http://www.unficyp.org/nqcontent.cfm?a_id=1577&tt=graphic&lang=1 2. 4. 2013).

United Nations Peacekeeping Force i Cyprus (2013). *Cypriot Leaders Reaffirm Commitment to Bi-zonal, Bi-communal Federation, Agree to Meet Again in June* (http://www.unficyp.org/nqcontent.cfm?a_id=1588 27. 4. 2013).

UN News Centre (2008) Cyprus: UN-backed missing persons group launches website in Greek, Turkish (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=26730> 2. 4. 2013).

Unreperesented Nations and Peoples Organization (2013). *Iraqi Kurdistan*. (<http://www.unpo.org/members/7892> 21. 3. 2013).

Waisová, Šárka (2008). *Mezinárodní organizace a režimy*. (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o.).

Waisová, Šárka (2004). Od národní bezpečnosti k mezinárodní bezpečnosti: Kodaňská škola na křižovatce strukturálního realismu, anglické školy a sociálního konstruktivismu. *Mezinárodní vztahy* 39 (3), 66-86.

Washington Report on Middle East Affairs (2004). *Vote on Annan Plan Results in Reversal of Fortune for Turkish Greek Cypriots* (<http://www.wrmea.org/wrmea->

[archives/262-washington-report-archives-2000-2005/june-2004/5273-vote-on-annan-plan-results-in-reversal-of-fortune-for-turkish-greek-cypriots.html](http://www.washingtonreport.com/archives/262-washington-report-archives-2000-2005/june-2004/5273-vote-on-annan-plan-results-in-reversal-of-fortune-for-turkish-greek-cypriots.html) 28. 4. 2013).

8 Résumé

The international system is made up of modern nation states. These states enjoy double sovereignty. Internally, state authorities have a monopoly on exercising of power and they provide basic services to the population. Externally, they are internationally recognized by other states. However some types of territorial-political entities do not fit this basic description of the modern nation state in today's world. Some of them are internationally recognized, but they fail to fulfil the basic tasks required of them with regard to provision of services to and protection of their citizens. In other cases, the state as such is not accepted by the international community as legitimate. The reason is that this state has seceded from a recognized state that does not accept this loss of territory. The internal functioning of such state is usually deficient too. These entities which are not internationally recognized are called *quasi states* in this text. This text aims to define quasi state and to apply the attributes of quasi state on the case of Turkish republic of Northern Cyprus. This application should prove that Turkish republic of Northern Cyprus is real quasi state.

Key words: modern state, weak state, failing state, collapsed state, juridical state, de facto state, unrecognized state, separatists state, quasi state, declaration of independence, Cyprus, Turkish Cypriot Community, Greek Cypriot Community, conflict, Turkish republic of Northern Cyprus, military and political sector, economic and societal sector.

9 Přílohy

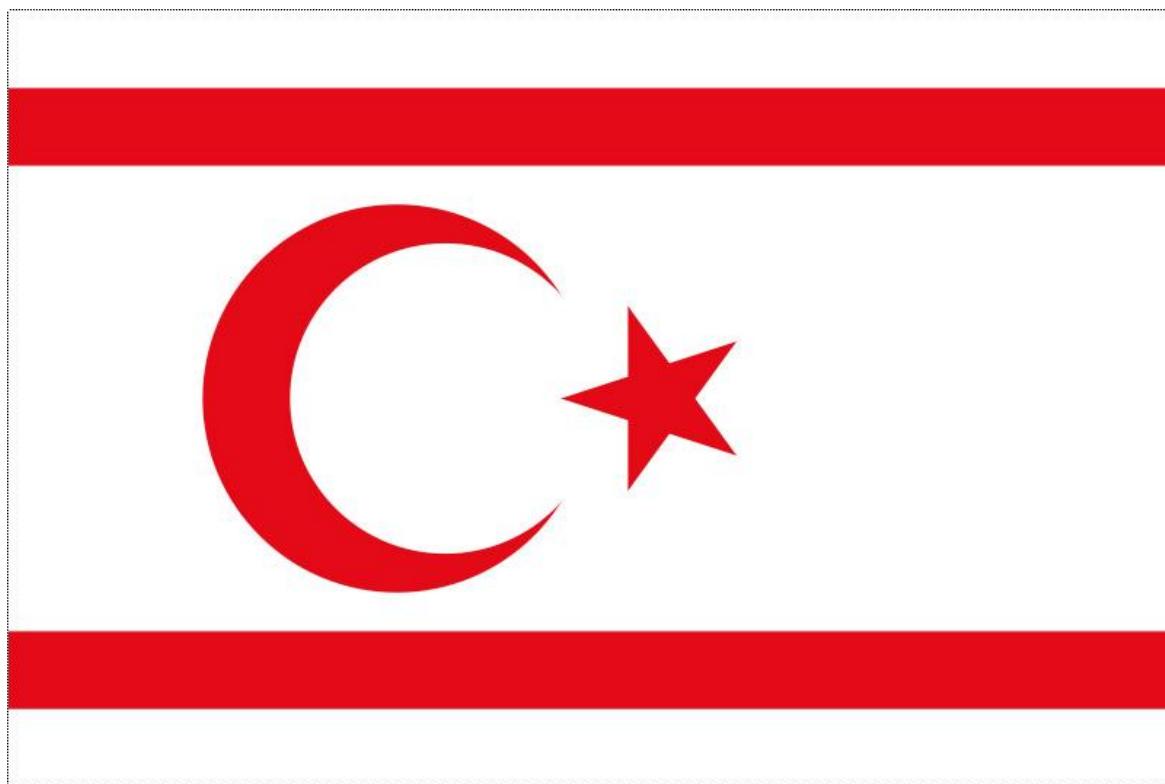
PŘÍLOHA Č. 1: Mapa Kypru

Zdroj: <http://www.kct-tabor.cz/gymta/OhniskaSvetovychKonfliktu/Kypr/index.htm>

23. 4. 2013.

PŘÍLOHA Č. 2: Vlajka Severokyperské turecké republiky

Zdroj: <http://imagejuicy.com/images/country-flags/n/northern-cyprus/1> 23. 4. 2013.

PŘÍLOHA Č. 3: Státní znak Severokyperské turecké republiky

Zdroj: <http://www.cypnet.co.uk/ncyprus/main/polsyst/images/trnc-coatofarms.jpg>
23. 4. 2013.

PŘÍLOHA Č. 4: Znak armády Severokyperské turecké republiky

Zdroj: <http://www.gundemkibris.com/kapali-marasa-gayri-yasal-giris-3021h.htm>
27. 4. 2013.